

INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK
OCH SPECIALPEDAGOGIK

DET GÄLLER ATT GÅ UTANFÖR BOXEN!

En intervjustudie om förskolepersonals strategier
för att ta emot nyanlända barn

Charlotte Öhman

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Kurs:	PDA163
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Vt/2017
Handledare:	Daniel Nordholm
Examinator:	Dennis Beach
Rapport nr:	VT17 IPS PDA163:7

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	PDA163
Nivå:	Avancerad nivå
Termin/år:	Vt/2017
Handledare:	Daniel Nordholm
Examinator:	Dennis Beach
Rapport nr:	VT17 IPS PDA163:7
Nyckelord:	Förskola, nyanlända barn, strategier

Syfte: Studiens syfte är att bidra till kunskap om förskolans arbete med att ta emot nyanlända barn och familjer. Syftet uppnås genom analys av förskolepersonals beskrivningar av möjligheter och utmaningar som de ställs inför när de ska organisera den pedagogiska verksamheten och förskolepraktiken i mötet med nyanlända barn och familjer.

Teori: Wengers (1998) sociokulturella teoribildning om praktikgemenskaper (Communities of practice) med sitt fokus på det anpassade och konkreta görandet i sociala processer har varit studiens teoretiska perspektiv.

Metod: Studien är en kvalitativ intervjustudie. Empirin består av inspelade samtal och transkriptioner med två förskollärare, två förskoleobservatörer samt tre förskolechefer från tre olika kommuner. Materialet har bearbetats, det vill säga kodats, tematiserats, analyserats och tolkats i en abduktiv process. På detta sätt har ett antal teman arbetats fram som visar på olika strategier för att ta emot nyanlända barn med familjer i förskolan.

Resultat: Analysen resulterade i fyra teman vilka i studien förstås som strategier för att ta emot nyanlända barn. Dessa teman/strategier har benämnts: *kommunikation/språk*, *förhållningssätt/värdegrund*, *didaktiskt innehåll* samt *organisation/kompetensutveckling*.

Temat *kommunikation/språk* handlar om olika sätt att kommunicera i förskolan. Temat *förhållningssätt/värdegrund* handlar om förhållningssättets betydelse för mottagande av nyanlända barn. Temat *didaktiskt innehåll* handlar om konkret pedagogiskt material som didaktiskt innehåll i förskolan. Det sista temat som berör *organisation/kompetensutveckling* handlar om hur organisatoriska strategier samt kompetensutveckling kan främja mottagande av nyanlända barn.

Sammanfattningsvis konstateras att det deltagarna beskriver kan förstås som strategier för att ta emot nyanlända barn. Deltagarna beskriver dessa strategier som såväl beprövade som obeprövade. Genom att deltagarna ställs inför utmaningar och möjligheter i sitt yrkesutövande när de tar emot nyanlända barn och familjer beskriver deltagarna behov för att klara sitt uppdrag. För att kunna möta dessa behov behövs och har utvecklats strategier vilka i studien beskrivs som kommunikativa, värdegrundsbaserade, didaktiska samt organisatoriska. I studien problematiseras och diskuteras dessa strategiers potential ur verksamhetsutvecklande perspektiv vilket skulle förutsätta diskussioner och problematisering utifrån värdegrundsarbete och kunskapssyn.

Förord

Jag har genom mitt arbete som förskollärare upplevt hur viktigt det är att förskolepersonal är i dialog med det samhälle som de lever i. När antalet nyanlända barn ökar behöver det finnas strategier för hur förskolan kan ta emot dessa barn och deras familjer på ett sätt som gör att verksamheten utformas i linje med de styrdokument som ska utgöra grunden för förskoleverksamhet. Förhållningssätt och innehåll i förskolan behöver anpassas utifrån de utmaningar och möjligheter som blir när kulturer och språk möts i och med att nyanlända barn och familjer kommer till förskolan.

Först av allt vill jag tacka alla barn på min förra arbetsplats som jag under 19 år delade en del av mitt liv med. Ni är den största inspirationskällan till att jag genom mina studier vill fortsätta att skapa ny kunskap om svensk förskola. Jag vill även tacka mina före detta kollegor samt chefer, Per Alnervik och Karin Alnervik, som alltid har utmanat mig i mitt yrkesutövande och även visat mig förtroende såväl som arbetskamrat och vän.

Därefter vill jag också tacka alla andra kollegor på såväl min tidigare som nuvarande arbetsplats. Genom att jobba och diskutera med er så har jag lärt mig mycket om livet, förskola och vad det kan innebära att arbeta som förskollärare vilket jag är tacksam för.

Under arbetet med denna uppsats har min handledare, Daniel Nordholm, läst och kommenterat mina texter kontinuerligt. Genom handledning och kreativa och kritiska ögon har du hjälpt mig i den här processen. Stort tack! Jag vill även tacka mina kollegor tillika förebilder som på ett varsamt sätt mot slutet av processen läst, kommenterat och även handlett mig framåt i arbetet med uppsatsen.

Jag vill även rikta ett tack till de deltagare som har blivit intervjuade. Genom ert engagemang och intresse för studien har ni visat kompetens och yrkesstolthet. Stort tack och lycka till med ert fortsatta viktiga arbete på förskolorna!

Slutligen vill jag tacka min familj som har tålamod med mitt skrivande såväl vardag som helg. Utan er förståelse hade denna uppsats aldrig blivit färdig!

Charlotte 2017-04-20

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
1.1 Syfte	2
1.1.1 Frågeställningar	2
1.2 Uppsatsens disposition	2
2 Bakgrund	3
2.1 Samhälle i förändring	3
2.2 Svensk förskola i ett föränderligt samhälle	3
2.3 Förskolan - en plats för nyanlända att möta en del av det svenska samhället	4
2.4 Förskolans styrdokument om förskolans uppdrag angående nyanlända barn – en historisk översikt.....	5
2.4.1 Barnstugeutredningen.....	5
2.4.2 Pedagogiska programmet	5
2.4.3 Läroplan för förskolan LPFÖ 98.....	6
2.4.4 Skollagen (SFS 2010:800).....	6
2.4.5 Skolverkets allmänna råd	6
2.4.6 Sammanfattning.....	7
2.5 Didaktik och språklig interaktion i förskolan som främjar mottagande av nyanlända barn.....	7
2.6 Nyanlända barn.....	8
3 Teoretiska utgångspunkter	9
3.1 Sociokulturell teoribildning.....	9
3.1.1 Communities of practice	9
3.1.1.1 Praktik	10
3.1.1.2 Gemenskap.....	10
3.1.1.3 Identitet.....	10
3.1.1.4 Mening.....	10
3.2 Principer för odlande av praktikgemenskaper.....	11
3.3 Strategi	11
4 Metod	12
4.1 Design.....	12
4.1.1 Omvärldsuppfattning.....	12
4.1.2 Tillvägagångssätt för studien.....	12
4.1.3 Intervju – metod för studien	12
4.1.3.1 Urval.....	13
4.1.3.2 Genomförande av intervjuer.....	14
4.1.3.3 Inspelning och transkribering	15

4.2 Analys.....	15
4.3 Forskningsetik	16
4.4 Trovärdighet och tillförlitlighet.....	16
5 Resultat.....	18
5.1 Strategi 1: Kommunikation och språk.....	18
5.2 Strategi 2: Förhållningssätt och värdegrund.....	20
5.3 Strategi 3: Didaktiskt innehåll.....	21
5.4 Strategi 4: Organisation, systematiskt kvalitetsarbete och kompetensutveckling.....	24
6 Diskussion	28
6.1 Metoddiskussion.....	28
6.2 Resultatdiskussion.....	29
6.3 Fortsatt forskning	31
Referenslista.....	32
Bilagor.....	36

Inledning

Denna uppsats handlar om hur förskolepersonal hanterar situationen med nyanlända barn. Den värld som omger oss förändras på många olika sätt och de konfliktsituationer som råder i flera länder medför en större mobilitet och ökade flyktingströmmar. Detta påverkar det svenska samhället på olika sätt. Många flyktingar söker sig hit med en förhoppning om en bättre framtid för sig själva och sina familjer. Detta medför förändrade förväntningar på våra institutioner i Sverige och inte minst på förskolan där människor med många olika erfarenheter och olika språk möts. Detta innebär för förskolepersonal att utifrån demokratiska värderingar möta människor och nya situationer. Förändrade förväntningar på uppdraget medför att förskolan behöver anpassa och utveckla sin verksamhet på olika sätt när det gäller exempelvis didaktiska och organisatoriska val. I bästa fall kan detta leda till utveckling av verksamheten.

Relevansen för denna fråga blir tydlig i en artikel i DN där Löfvén, Romson, Fridolin och Johansson (2015) skriver att ”varje barn och ungdom ska få en bra utbildning i förskola och skola. Kommuner ska ges ökat stöd för att kunna ge nyanlända barn och ungdomar en bra utbildning i förskolor och skolor, och det sociala stöd som krävs för att unga ska få en bra start i livet”. Detta uttalande vittnar om att förskolan anses som en viktig mötesplats för att ta emot nyanlända. Förskolans unika möjlighet att skapa mötesplatser betonas även av Lunneblad (2006) samt Skolverket (2013a). En mötesplats förutsätter dialog och interaktion vilka anses vara de viktigaste faktorerna för barns utveckling och lärande och att ”kvaliteten i förskoleverksamheten avgörs i det konkreta mötet med barnet” (Vetenskapsrådet, 2015b, s. 16). Förskolläraarnas relationella förhållningssätt (Skolverket, 2013a) framträder här som avgörande för att kunna svara upp mot ovannämnda intentioner vilket även överensstämmer med förskolans läroplan (Skolverket, 2016c).

Forskning som berör förskolan som en mångkulturell miljö samt som en samhällelig arena för migration är begränsad (Björk-Willén, Gruber & Puskás, 2013; Persson, 2015; Stier, Tryggvason, Sandström & Sandberg, 2012). Detta innebär att det saknas forskningsbaserad litteratur som kan utgöra ett stöd i arbetet för förskolepersonal i denna nya situation. Ett annat problem är att de olika styrdokumenterna (Skolverket, 2016c) för förskola är dubbeltydiga eftersom de både säger att personal i förskolan ska arbeta för såväl kulturell mångfald som kulturell likhet. Detta kan medföra en osäkerhet om hur uppdraget ska utföras. Eftersom forskningen är begränsad när det gäller hur förskolepersonal tar emot nyanlända barn i förskolan så är föreliggande studie både relevant och nödvändig. Studien bidrar med kunskap om verksamhetsutvecklande strategier för att ta emot nyanlända barn med familjer i förskolan, strategier som i sin tur har potential för verksamhetsutveckling.

Som perspektiv har Wengers (1998) teorier om praktikgemenskaper använts för att kunna se och förstå praktikutveckling. Studien behandlar hur förskolepersonal formulerar sig kring olika strategier för att ta emot nyanlända barn och familjer.

1.1 Syfte

Studiens syfte är att bidra till kunskap om förskolans arbete med att ta emot nyanlända barn och familjer. Syftet uppnås genom analys av förskolepersonals beskrivningar av möjligheter och utmaningar som de ställs inför när de ska organisera den pedagogiska verksamheten och förskolepraktiken i mötet med nyanlända barn och familjer.

1.1.1 Frågeställningar

Följande frågeställningar avses att undersökas:

- Vad beskriver deltagarna att de gör för att ta emot nyanlända barn och deras familjer?
- Hur kan vad de beskriver förstås som verksamhetsutvecklande?

1.2 Uppsatsens disposition

Föreliggande studie är disponerad utifrån sex kapitel. Det första kapitlet utgör en inledning av problemområdet och belyser relevansen för forskningsområdet vilket följs upp av studiens syfte och frågeställningar. I kapitel två följer en presentation och bakgrundsbeskrivning av tidigare forskning. Därefter återfinns i kapitel tre en beskrivning av studiens teoretiska utgångspunkter som sedan i kapitel fyra följs av en metoddel. I kapitel fem redovisas studiens resultat. Slutligen följer i kapitel sex en diskussion kring metodval och resultat som avslutas med sammanfattande slutsatser samt förslag på fortsatt forskning.

2 Bakgrund

I följande kapitel redogörs för aktuell och relevant forskning samt litteratur som behandlar forskningsområdet. Urvalet är gjort genom sökningar i databaser samt genom rapporter och styrdokument från myndigheter såsom Skolverket och Skolinspektionen. Vid sökningen fann jag dock inte så mycket forskning om mottagande av nyanlända barn i förskola.

Inledningsvis berörs förskolan som en del av ett föränderligt samhälle samt som en mötesplats. Därefter berörs förskolan ur ett historiskt perspektiv för att skapa en förståelse för den som en praktik i förhållande till uppsatsens ämne. Vidare behandlas förskolans styrdokument med fokus på förskolans uppdrag kring nyanlända barn samt ett stycke om integrerande didaktik och kommunikation i förskolan. Avslutningsvis presenteras Skolverkets definition av nyanlända barn.

2.1 Samhälle i förändring

I takt med att samhällsförändringar, exempelvis teknisk utveckling och urban globalisering, skett har även barns barndomar påverkats och levs alltmer på institution. Detta medför även att förutsättningar för dessa barndomar förändras i takt med tiden och så även förskollärares uppdrag. Skolverket (2010b) skriver om hur forskning idag påvisar vikten av att både beakta barns yttre som inre livssituation. Detta resonemang medför att barndom aldrig kan definieras som en specifik barndom eftersom alla barns liv och livssituation ser annorlunda ut vilket resulterar i en mångkontextuell barndom som innebär en rörelse mellan olika kontexter; så kallad *intersektionalitet* (de los Reys & Mulinari, 2005). Sverige definieras vidare som ett mångkulturellt samhälle där ett *interkulturellt förhållningssätt*¹ är en förutsättning för att utbilda och fostra barnen till kompetens för livet och till demokratiska medmänniskor.

Historiskt sett har Sverige under lång tid tagit emot asylsökande flyktingar. Detta har på olika sätt utmanat och berikat det svenska förskolesystemet genom exempelvis kulturmöten. Exempelvis så är modersmålsundervisningen en reform som är relativt unik för Sverige. Migrationsverket (2016) uppger att det 1984 var 12 000 som sökte asyl i Sverige. 2014 var den siffran 81 000. En markant ökning har alltså skett under de senaste 30 åren vilket ytterligare aktualiserar vikten av att förskolepersonal har strategier för att ta emot dessa barn och familjer eftersom det har skett en markant ökning av nyanlända barn som kommer till förskolan.

2.2 Svensk förskola i ett föränderligt samhälle

Denna markanta ökning av asylsökande medför att det svenska samhällets olika offentliga institutioner påverkas och behöver vara flexibla och lyhörda (Skans, 2011; Tallberg Broman & Persson, 2010) för att kunna ta emot och integrera nyanlända barn på ett sätt som är förenligt med läroplanen för förskolan (Skolverket, 2016c). Kraven på förskolepersonal har ökat som en konsekvens av en alltmer mångfacetterad verklighet där förväntningarna på förskolan som en integrerande samhällig arena ökar och att ”breda ämneskunskaper och didaktisk kompetens, relaterat till förtroendekunskap och yrkeserfarenheter, kunskaper om samtidens barndom, lärande, bedömning, utvärdering och skolutveckling kan ses som grundläggande i lärarprofessionen inriktad mot de yngre barnen” (Tallberg Broman & Persson, 2010, s 15).

Eftersom uppdraget och förutsättningarna ständigt är i rörelse och förändring påverkar det behovet av vilken kompetens som behövs. Sheridan, Sandberg och Williams (2015) skriver att svensk förskola under senare tid genomgått en dynamisk utveckling som till viss del beror på implementeringen av Läroplan för förskolan (Skolverket, 2016c) där dess sociala och utbildande intentioner som påverkar

¹ Begrepp som definieras som ”en pedagogisk hållning som i idealfallet utmärks av gränsöverskridande samspel med ömsesidig förståelse och fokus på hur kulturer samspelar och berikar varandra” (Stier, 2009).

barns lärande och utveckling framträder. Sheridan et. al (2015) påvisar hur förskollärare beskriver förskolläraryrkets förändrade kompetensområden utifrån tre övergripande sammanlänkade teman:

- kompetens att veta vad och varför (kunskap om förskoledidaktik, förmåga att reflektera samt kompetensutveckling och vilja till att förändra)
- kompetens att veta hur (förmåga att leda, förmåga att organisera och förmåga till att agera simultant)
- kompetens att fungera interaktivt, relationellt och transformativt (kommunikativ förmåga, social kompetens, förmåga att kombinera omsorg och lärande)

Dessa tre teman kan sammanfattas såsom att de belyser förskollärarens kompetens som komplex, multidimensionell samt av relationell karaktär som utgår ifrån interaktiva förmågor vilka i denna studie förstås som viktiga kompetenser när det gäller att ta emot nyanlända barn och familjer.

Moss (2006) belyser också detta och menar att allt eftersom förskoleverksamheten historiskt sett har blivit en alltmer viktig del i samhället medför det även att förskolepersonals utbildning och kompetens behöver förbättras. Vidare hävdas i Moss (2006) att inför framtiden behöver förskolepersonal återerövra sitt uppdrag i dialog med vilka framtida kompetenser som kan komma att behövas är kompetenser som inte kan pratas fram. Alnervik (2013) skriver att förändringar inte bara kan pratas fram utan det är något som måste ske genom handlingar och att som förskolepersonal "leva" sitt uppdrag. När uppdraget behöver utvecklas och utvärderas på grund av olika anledningar, exempelvis nyanlända barn och familjer, medför det nya handlingar.

2.3 Förskolan - en plats för nyanlända att möta en del av det svenska samhället

Enligt skollagen (SFS 2010:800) ska alla barn erbjudas plats på förskola. Statistik från Skolverket (2014) visar att 84 % av barn som är 1–5 år i Sverige går i förskola samt att 2013 hade 22 % av alla barn i svensk förskola ett annat modersmål. Tio år tidigare var denna siffra 14 % vilket påvisar att det har skett en markant ökning.

Enligt Persson (2015) har pedagogiska relationer på förskolan stor betydelse för alla barn och vårdnadshavare (Jons, 2008). Vetenskapsrådet betonar dock att dessa relationer har större betydelse för de barn som lever i social utsatthet, minoritetsgrupper och barn med olika migrantbakgrund. Nordiska studier som exempelvis Daae Zachrisson., Janson och Naerdes (2013) visar att dessa grupper även är underrepresenterade i förskolans verksamhet. Detta kan bero på en rad olika faktorer såsom språket, en misstro mot samhället samt även en otydlig byråkrati kring förskolan. Därför framträder ännu mer betydelsen av ökad kompetens kring de här frågorna för att kunna möjliggöra för alla barn i Sverige att gå i förskola (Vetenskapsrådet, 2015b).

Lunneblad (2006) undersöker i sin studie hur förskolans verksamhet producerar och reproducerar kultur i dialog med det omgivande samhället. Resultatet visar att det är svårt att få till en verksamhet där barn får möjlighet att utveckla en mångkulturell identitet. Orsaken till detta är att pedagogernas förhållningssätt osynliggör mångfalden. Det blir en del av verksamheten som gäller de barn som är nyanlända² samt att pedagogernas förhållningssätt påvisar att mångfalden osynliggörs. I Lunneblad (2006) benämns sådan förskoleverksamhet som kompensatorisk och innebär ett tillägg i verksamheten för att stödja de nyanlända barnens identitet.

Stier, Tryggvason, Sandström och Sandberg (2012) har undersökt hur förskolepersonal beskriver sitt arbete med etik och kulturell mångfald. Resultat visar att ett systematiskt arbete med interkulturell pedagogik, interkulturell kommunikationskompetens samt medvetenhet om diskursers påverkan behövs för att ha interkulturell kompetens vilket innebär att personalen även behöver vara medveten om att normer och värderingar påverkar hur arbetet utförs.

² I Lunneblad (2006) används ordet invandrarbarn

Skolverket (2013b) skriver att språk och identitetsutveckling är starkt förenade samt att barnen ska ges möjlighet till språkande i meningsfulla sammanhang. Skolverket (2016a) menar även att förskolan ska möjliggöra för barn med annat modersmål än svenska att utveckla båda språken. Vidare beskrivs att språklig utveckling bäst främjas i den dagliga vardagsverksamheten och att det ses som en pedagogisk angelägenhet för förskolan. I Skolverket (2016a) beskrivs även vikten av att personalen har kunskap och kompetens kring språklig utveckling, medvetenhet om barnens språkliga historia och erfarenhetsvärld samt kunskap om attityders påverkan.

2.4 Förskolans styrdokument om förskolans uppdrag angående nyanlända barn – en historisk översikt

2.4.1 Barnstugeutredningen

När den statliga utredningen (SOU, 1972) som genomfördes mellan 1968 och 1972, presenterades föreslogs att förskolan i Sverige kraftigt skulle byggas ut vilket ledde till att utredningen hade starka arbetsmarknadspolitiska syften. Förskolan ansågs då mestadels ha en social funktion och låg därför under socialstyrelsen. Simmons-Christenson (1977) menar att Barnstugeutredningen historiskt sett för första gången lyfte det pedagogiska innehållet i förskolan på ett formellt och sakligt sätt vilket 1975 ledde till att förskolelagen trädde i kraft. När utredningen presenterades användes begreppet invandrarbarn och det fanns ca 65 000 barn i svensk förskola som hade utländskt medborgarskap (Socialstyrelsen, 1976).

Målen som formulerades för förskolan hade sin utgångspunkt i den värdegrund som socialtjänstlagen (SoL) utgick ifrån och var följande:

- Förskolan ska sträva efter att i samarbete med föräldrarna ge varje barn bästa möjliga betingelser att rikt och mångsidigt utveckla sina känslö- och tankemässiga tillgångar.
- Förskolan kan därigenom lägga grunden till att barnet utvecklas till en öppen, hänsynsfull människa med förmåga till inlevelse och till samverkan med andra, i stånd att komma fram till egna omdömen och problemlösningar.
- Förskolan bör hos barnet lägga grunden till en vilja att söka och använda kunskap för att förbättra såväl egnas som andras levnadsvillkor.

Eftersom målen är framskrivna som att förskoleverksamheten skulle ske i samarbete med föräldrarna³ var det viktigt att ha tvåspråkig personal. Eftersom detta i stor utsträckning saknades ansågs det leda till att barnen hade sämre möjligheter att samtala.

2.4.2 Pedagogiska programmet

Det pedagogiska programmet belyste att samhället som barnen då växte upp i förändrats eftersom familjeliv och yrkesliv hade blivit mer åtskilda. Samhället beskrevs som ett ”mångskiftande och komplicerande samhälle” (Socialstyrelsen, 1987:3, s 11). Medias påverkan på barns barndomar belystes som ett sätt att få del av såväl privata som världsliga problem. Vidare står det i det pedagogiska programmet att barn kom till förskolan med olika utgångspunkter och uppväxtmiljöer och att förskolan kunde genom sitt uppdrag ge alla barn möjlighet till att vara delaktiga i samhället.

Invandringen och ökad kontakt med omvärlden beskrevs som orsaker till att Sverige hade förändrats till ett alltmer mångkulturellt samhälle vilket även hade lett till att olika sätt att se på saker och ting samt traditioner hade mötts i förskolan. Vidare återfinns ett kapitel om kultur som en viktig del för identitetsskapande. Enligt det pedagogiska programmet (Socialstyrelsen, 1987:3) skulle förskolan

³ Ordet föräldrar har numera oftast bytts ut mot vårdnadshavare vilket används i studien förutom i detta avsnitt samt till viss del i resultatdelen.

bidra till att barnen fick möjlighet att känna förståelse för sin egen och andras sociala miljöer genom utvecklande av språk och andra sätt att uttrycka sig på.

2.4.3 Läroplan för förskolan LPFÖ 98

Samtidigt som förskolans huvudmannaansvar flyttades från Socialstyrelsen till Skolverket kom Läroplan för förskolan LPFÖ 98 där fokus låg på lärande i förskolan för alla barn som vistades i den. Den växande mobiliteten i världen beskrevs som en orsak till att det i förskolan skapades en ”kulturell mångfald” vilket kunde främja ”grundläggande respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund” (Skolverket, 2016c, s. 7). Vidare framhölls att medvetenhet om det egna kulturarvet samtidigt som medverkan i andras kulturer främjade förmågan att känna förståelse för olika förutsättningar och villkor. Förskolan skulle vara en ”levande social och kulturell miljö” (Skolverket, 2016c, s. 9). Läroplanen är framskriven med fem målområden som definieras som strävansmål och är följande: normer och värden, utveckling och lärande, barns inflytande, samverkan med hemmet samt samverkan med förskoleklass, fritidshem och skola. Revideringen av den läroplan som sedan kom (Skolverket, 2016c) kompletterade och förtydligade den ursprungliga läroplanen.

Skolverket (2016c, s. 4) skriver att förskolans verksamhet ska vara baserad på värden såsom:

- Människolivets okränkbarhet
- Individens frihet och integritet
- Alla människors lika värde
- Jämställdhet mellan könen
- Solidaritet med svaga och utsatta

Vidare belyses den ökade globaliseringen och internationaliseringen som en viktig aspekt och förutsättning för förskoleverksamhet. Dess sociala och kulturella mötesplats betonas liksom vikten av en förskolemiljö som främjar och bidrar till kommunikativ utveckling. Vidare belyses förskolans uppdrag att även komplettera hemmet och på så sätt främja barns utveckling och lärande.

2.4.4 Skollagen (SFS 2010:800)

Skollagen (SFS 2010:800) preciserar förskolans uppdrag när det gäller skolformens syfte samt modersmål som följer:

2§ Förskolan ska stimulera varje barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en enhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

§4 Förskolan ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

§10 Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

2.4.5 Skolverkets allmänna råd

Enligt Skolverket (2016a) ska förutsättningar på förskolan skapas för att främja varje barns utveckling genom exempelvis en utforskande atmosfär som stimulerar till nyfikenhet och lek. Vidare beskrivs vikten av att utgå från ett barnperspektiv (Tallberg Broman & Persson, 2010) när beslut som gäller barnen och verksamheten fattas. Förskolan som en kommunikativ och interaktiv mötesplats där meningsfulla sammanhang är tongivande lyfts och diskuteras likaså.

2.4.6 Sammanfattning

Utifrån den genomgång av styrdokument som är gjord i studien kan vi förstå att det över tid har funnits styrdokument som på olika sätt har belyst Sverige som ett alltmer mångkulturellt land och hur uppdraget utifrån dessa riktlinjer kan förstås. Men utifrån den arbetsplan (Socialstyrelsen, 1976) som gavs ut efter Barnstugeutredningen (SOU, 1972) samt remissförslag (SOU, 1997:157) kan även en förändring i synsätt kring detta område märkas. I den arbetsplan som Socialstyrelsen (1976) gav ut kan ett kompensatoriskt (Lunneblad, 2006) synsätt märkas genom de rubriker som återfinns i texten såsom: *Kulturkollisioner, Personalen måste rätta sitt språk efter invandrabarnen i gruppen samt Invandrabarnen behöver förskolan*. I tidigare nämnda remissförslag (SOU, 1997:157) framträder ett mer interkulturellt synsätt (Stier, 2009) med rubriker som *Allas olikhet – allas tillgång* samt *Förskolan i det mångkulturella samhället – likhet – möjlighet – olikhet*.

Enligt de dokument (Förenta Nationerna, 1989; SFS, 2010:800; Skolverket, 2016b; Skolverket, 2016c) som dagens förskola ska utgå ifrån ska en helhetssyn på barnet råda. Omsorg och lärande ska inte ses som separata processer utan som sammanlänkade och i växelverkan med varandra. Svensk förskola har genom OECD:s (2006) undersökning kring begreppet EDUCARE fått internationell genomslagskraft och lyfts fram som ett gott exempel. Enligt Tallberg Broman och Persson (2010) samt Vetenskapsrådet (2015b) har förskolan en signifikant roll för barn och familjer såsom exempelvis migrantfamiljer beroende på olika socioekonomiska förhållanden.

Björk-Willén, Gruber och Puskás (2013) skriver att styrdokumentet och det nationella uppdraget som förskolan har inte är kompatibla eftersom förskolan dels ska förmedla ett gemensamt kulturarv samtidigt som den ska främja etnisk och språklig mångfald. Förskolan förstås här som ett integrationsprojekt vars viktiga syfte och uppdrag tydligt har förstärkts under senare tid men som även beskrivs som en stor utmaning och förutsätter ömsesidiga processer mellan de människor som arbetar i den. Runfors (2013) skriver också om detta och menar att läroplanen (Skolverket, 2016c) ålägger personal i förskolan att verka för både kulturell mångfald som kulturell likhet. Personalen ska således samtidigt både jobba utifrån ett mångkulturellt perspektiv såväl som ett nationellt perspektiv.

2.5 Didaktik och språklig interaktion i förskolan som främjar mottagande av nyanlända barn

Säljö (2005) belyser språkets betydelse för utveckling och menar att det är som ett redskap för att skapa förståelse och mening. Vidare menar författaren att språket utvecklas ur en mimetisk kommunikation (gester, kroppsspråk, miner etc.) till ett talat språk som bygger på ett dialogiskt förhållningssätt (Bakhtin, 1991). Utifrån dessa teoretiska antaganden har Skans (2011) i sin studie undersökt hur förskolans didaktik påverkas och utvecklas i och med att samhället förändras. I takt med det ökade antalet flerspråkiga barn i förskolan har även de didaktiska utmaningarna förändrats och författaren ville genom sin studie undersöka hur de didaktiska valen kring innehåll och arbetssätt påverkas. Skans (2011) menar att studiens resultat visar på den språkliga utvecklingens betydelse är kontextberoende och främjas enligt deltagarna genom bland annat erfarenheter av det som förenar exempelvis samling, måltidssituationer etc. Vidare lyfts vikten av samverkan med vårdnadshavare och medvetenhet om barnets språkliga erfarenheter. Skaremyr (2014) belyser i sin studie hur tydlig struktur och organisation omkring exempelvis samling och måltiden samt pedagogers medvetna arbete med dessa frågor är viktiga för en inkluderande förskola

Även Puskás (2013) belyser dialogens och samtalets värde genom att skriva om vikten av att ha rika informella samtal där barn har möjlighet att prata om såväl åsikter som idéer. Språkandet beskrivs som en process för meningsskapande utifrån såväl kunskapsutveckling som kulturell- och social integrering. Samtalets betydelse lyfter även Skolverket (2013a) som skriver om *deliberativa samtal* som viktiga i svensk förskoleverksamhet. Sådana samtal förutsätter kommunikativ förmåga och har sin utgångspunkt i något som anses problematiskt och denna samtalstyp anses vara ”demokratins

bärande element” Skolverket (2013a, s. 12). Även Vetenskapsrådet (2015b) skriver att interaktion och pedagogiska relationer i förskolan som präglas av sensibilitet, lyhördhet, dialog och interaktion kan förutse olika kommunikativa förmågor hos barn. Detta befäster även Gjems (2009) som skriver om den sociala interaktionens betydelse för språkligt lärande och språklig utveckling där tillägnet av språk sker i dialog med den sociala omgivningen.

Vikten av språklig interaktion diskuteras även av Runfors (2013) som menar att de utmaningar som förskolan ställs inför vid mottagande av nyanlända barn och familjer ofta formuleras som språkliga. Vidare skriver författaren att förskolepersonals fokus kring detta kan ha sin förklaring i styrdokumentens språkbetoning. Författaren hävdar dock att betoningen på språk även kan ha att göra med personalens ambitioner att hitta pragmatiska lösningar på konkreta problem.

Didaktiska val definieras i föreliggande studie som olika metoder, arbetssätt, val av material som deltagarna gör i sitt dagliga arbete för att ta emot nyanlända barn.

2.6 Nyanlända barn

Nyanlända barn/ elever definieras av Skolverket (2016b) som barn /elever som inte har svenska som modersmål och som anländer i samband med skolstart samt inte har gått i svensk skola längre än fyra år.

Nyanlända barn och familjers integrering i förskolan medför att det pedagogiska arbetet och det didaktiska innehållet påverkas och därmed förändras. Eftersom styrdokumentet för förskolan dessutom har en dubbelsidig innebörd eftersom förskolan såväl ska främja ett gemensamt kulturarv samtidigt som den ska främja mångfald medför det att förskolepersonal kan känna osäkerhet inför hur uppdraget ska utföras i de här situationerna. Efter genomgången litteraturbakgrund kring nyanlända barn och familjer i förskolan framträder en bild av att det finns forskning kring detta men att det saknas studier som belyser vilka strategier som förskolepersonal använder sig av för att ta emot nyanlända barn och familjer i förskolan vilket gör denna uppsats angelägen.

Jag har valt att ta utgångspunkt i sociokulturell teoribildning och specifikt Wengers (1998) Communities of Practice. Dessa teoretiska ansatser beskrivs härnäst.

3 Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel redovisas teoretiska utgångspunkter för studien och den begreppsapparat som använts för att analysera datamaterialet.

3.1 Sociokulturell teoribildning

Studien är inspirerad av sociokulturell teori. Forskaren och psykologen Lev S. Vygotskij (1896-1934) är den som starkast förknippas med det sociokulturella perspektivet. Han menade att kommunikativa språkliga processer i sociala sammanhang är mer avgörande för människans lärande än biologiskt ursprung (Vygotskij, 1934).

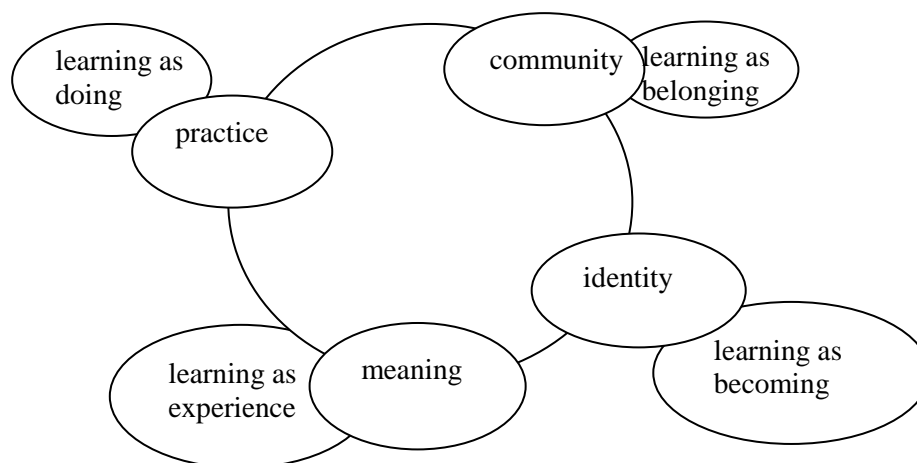
Perspektivet är tvärvetenskapligt eftersom det har sitt ursprung i såväl marxism, fenomenologi som pragmatism (Prior, 2008). Blandningen av teser och teorier kring materialism, livsvärldar och det sociala sammanhanget har utmynnat i sociokulturell teoribildning, som egentligen kan definieras som ett mångfacetterat perspektiv såsom exempelvis kulturhistoriskt (Cole & Engeström, 1993) och kulturpsykologiskt (Cole, 1996) med flertalet därtill hörande begrepp (Jakobsson, 2012). En teoribildning inom det sociokulturella perspektivet är *Communities of Practice* (Wenger, 1998) vilket inspirerat denna studie.

3.1.1 *Communities of practice*

I det analytiska arbetet används Wengers (1998) teori kring hur lärande grundar sig på socialt deltagande i olika praktiker vilket definieras som *communities of practice* och som på svenska översätts som praktikgemenskaper. Praktikgemenskap i Wengers (1998) teori innebär en grupp människor som i en praktik har ett fokus som gör att de har en gemenskap. I denna gemenskap finns såväl möjligheter som utmaningar som gör att det kan skapas utvecklande interaktiva processer. Applicerad på förskolan innebär teorin att förskolan kan förstås som en praktik där förskolepersonal har ett gemensamt fokus utifrån syftet med förskoleverksamhet, sitt yrke och sin pedagogiska utbildning. I denna praktik, som är i dialog med det omgivande samhället, sker förändringar som exempelvis ökningen av nyanlända barn. När så sker kan det leda till utvecklande processer vilka diskuteras i termer av lärande. Wenger (1998, s. 4) menar att följande fyra grundläggande slutsatser har betydelse för lärande:

1. We are social beings. Far from being trivially true, this fact is a central aspect of learning.
2. Knowledge is a matter of competence with respect to valued enterprises – such as singing in tune, discovering scientific facts, fixing machines, writing poetry, being convivial, growing up as a boy or a girl, and so forth.
3. Knowing is a matter of participating in the pursuit of such enterprises, that is, of active engagement in the world.
4. Meaning – our ability to experience the world and our engagement with it as meaningful – is ultimately what learning is to produce.

Wenger skriver att det är relationerna inom praktiker som skapar mening och förståelse och som kan beskrivas som kommunikativa processer (figur 1). I mottagandet av nyanlända barn och familjer, och genom de relationer som det innebär, skapas ny mening och ny förståelse i förskolans praktikgemenskap. Dessa relationer kan förstås som kommunikativa processer och det är dessa processer som studien söker identifiera.

Figur 1 En teoretisk modell för Wengers communities of practice (1998, s. 5)

3.1.1.1 Praktik

Wenger (1998) menar att praktiker är sociala processer där sättet att prata om historiska och sociala resurser, metoder, teorier och perspektiv kan bibehålla ett ömsesidigt engagemang. I begreppet praktik ligger det konkreta anpassade görandet som skapar en igenkänningsfaktor vilken möjliggör för deltagande och engagemang. En praktik, det vill säga olika sätt att förstå, tala med varandra, skapar lösningar och genomföra aktiviteter, utvecklas över tid. Wenger-Trayner (2015) skriver att medlemmar i en praktikgemenskap utvecklar en delad repertoar av resurser: erfarenheter, berättelser, verktyg och sätt att uttrycka sig vilket kan ses som en delad praktik. En praktik kan därmed ses som resultat av en process där en/flera gemenskaper utvecklas. Förskolans verksamhet kan förstås som en praktik.

3.1.1.2 Gemenskap

Enligt Wenger (1998) är gemenskap ett sätt att förstå sociala gestaltningar där gemensam aktivitet skapar sammanhållning via ömsesidigt engagemang. Vidare menar Wenger att ömsesidigt engagemang är relationellt och gör att individer fogas samman genom ett sådant engagemang. Detta medför i sin tur att utveckling blir en slags social tillhörighet. Wenger (1998) beskriver tre olika dimensioner som tillsammans skapar en gemenskap: gemensamt utgångsläge i en verksamhet, en delad repertoar samt ett ömsesidigt engagemang. En förskola och en förskoleavdelning kan förstås som en praktikgemenskap.

3.1.1.3 Identitet

Identitet är ett sätt att förstå hur utveckling gör att vi förändras som individer och skapar en historia kring hur vi blir i olika gemenskaper (Wenger, 1998). Identitet beskrivs av Wenger såsom tre olika lägen som står i växelverkan med varandra: föreställning, anpassning och engagemang. Pedagoger utvecklar och förändrar sin identitet som deltagare i förskolans praktikgemenskap.

3.1.1.4 Mening

Mening innebär enligt Wenger (1998) lärprocesser som gör att vi upplever och erfar vår omgivning och vardag som meningsfull.

När förskolans pedagoger möter nya utmaningar innebär det förändring som kan leda till en utveckling av verksamheten i praktikgemenskapen förskolan. För att ytterligare förstå förskolan som en praktikgemenskap har följande principer som Wenger, McDermott och Snyder (2002) skrivit fram för hur en praktikgemenskap kan växa och utvecklas beaktats.

3.2 Principer för odlande av praktikgemenskaper

Designa för utveckling - vilken beskrivs som att i en lärande praktikgemenskap bidrar de människor som är i den med kunskap och erfarenheter på olika sätt som gör att den blir föränderlig och på så sätt utvecklande.

Öppna upp för möte utifrån olika perspektiv – vilken beskrivs som att i en lärande praktikgemenskap finns förståelse och kunskap från människor som har perspektiv och kunskap såväl inifrån som utifrån praktiken.

Bjuda in deltagande från olika nivåer – vilken beskrivs som att människor som finns i en praktikgemenskap är där av olika anledningar och kan genom aktiviteter som sker i praktiken känna delaktighet och inflytande.

Utveckla såväl privata som allmänna utrymmen – vilken beskrivs som att praktikgemenskaper har många kopplingar med såväl det allmänna samhället som det privata samhället vilket bidrar till lärande och utveckling.

Fokusera på värde – beskrivs som att de människor som finns i en praktikgemenskap bidrar genom sitt deltagande med värde till organisationen som gör att den växer och utvecklas.

Kombinera det kända med det okända - beskrivs som att det i en praktikgemenskap finns utrymme för det som är bekant såväl som obekant.

Skapa en rytm för utveckling – beskrivs som att det i en praktikgemenskap finns en puls som gör att det finns liv och rörelse i den.

Ovannämnda principer belyser olika faktorer som bidrar till en praktikgemenskap och i studien har dessa principer använts som analysverktyg för att skapa förståelse och kunskap kring deltagarnas utsagor om sätt att ta emot nyanlända barn i förskolan samt vilken potential detta mottagande kan ha för praktikgemenskapens utveckling.

3.3 Strategi

Strategi är ett begrepp som kommer att användas i studien i kombination med Wengers begreppsapparat. Begreppet strategi härstammar från grekiskan och är ett gammalt begrepp som från början handlade om att planera och dra upp riktlinjer för att vinna krig (McKean, 2010). Enligt McKean är en strategi en plan för att nå ett mål som kan vara långsiktigt. Vidare menar författaren att en strategi strävar mot att skapa förutsättningar för en god framtid, den måste vara möjlig att uppnå genom logik samt att den ska vara kommunicerad tydligt i organisationen för att bli användbar.

I föreliggande studie förstås strategier som de handlingar deltagarna i studien beskriver kring mottagandet av nyanlända barn i förskolan för att uppnå en god verksamhet för alla barn och deras familjer.

4 Metod

I denna del beskrivs och motiveras studiens design, ansats och metod. Därefter presenteras hur insamlingen av empirin planerades, genomfördes och sedan analyserades. Slutligen tas etiska ställningstaganden samt studiens trovärdighet och tillförlitlighet upp.

4.1 Design

En studies design kan förstås som ett ramverk som har tre sammankopplade grundläggande utgångspunkter; *omvärldsuppfattning*, *tillvägagångssätt för studien* samt *metod för studien* (Creswell, 2009). Studiens design kan ses som en resa från punkt A till B där det finns olika hållpunkter under resans gång som stakar ut vägen. Dessa hållpunkter är de olika metodval som jag som forskare gjort och gör för att skapa en väg för att finna kunskap. De metodologiska valen har således påverkat studiens utformning samt dess resultat. Svensson och Ahrne (2015) menar att det inte finns några helt självklara metodval utan de kan ses som olika verktyg för forskaren att lösa problem med som kan uppstå under forskningsprocessen.

4.1.1 Omvärldsuppfattning

Creswell (2009) skriver att forskning som har en socialkonstruktionistisk omvärldsuppfattning vill söka kunskap genom deltagarnas förståelse och utsagor kring forskningsområdet. Studien hämtar således inspiration ifrån ett socialkonstruktionistiskt (Creswell, 2009) synsätt där deltagarna anses skapa mening i sociala praktiker; kontexter utifrån sina kunskaper och handlingar. Dessa kontexter är i och med den sociala interaktionen i rörelse och förändring.

4.1.2 Tillvägagångssätt för studien

Föreliggande studie är skriven utifrån en kvalitativ ansats eftersom den försöker skapa kunskap och förståelse kring forskningsområdet med hjälp av ett tolkande förhållningssätt gentemot den insamlade empirin. Creswell (2009) skriver att kvalitativ forskning kan förstås som att utforska och förstå meningen utifrån hur en individ eller en grupp beskriver ett socialt fenomen. Alvesson och Sköldberg (2008) menar att forskarens tolkningspåverkan i kvalitativ forskning har stor möjlighet att förbättra kvalitén på studiens resultat och därför blir frågor som rör omvärldsuppfattning samt hur vi ser på lärande tongivande.

4.1.3 Intervju – metod för studien

Insamling av data genom intervjuer är ett sätt att skapa kunskap om sociala kontexter där deltagarnas uppfattningar om ett fenomen är i fokus. Kvale och Brinkmann (2009) beskriver forskningsintervjun som ett samtal där kunskap skapas genom dialog och interaktion mellan forskaren och deltagaren. Denna studies empiri är insamlad med hjälp av individuella semistrukturerade intervjuer vilket innebär att det redan i förväg fanns förberedda frågor/teman (se bilaga) som var tänkta att belysas under intervjun (Bryman, 2011). Frågorna har skapats utifrån studiens syfte samt de typer av intervjufrågor som Kvale och Brinkmann (2009) presenterar såsom exempelvis inledande fråga, specificerande fråga, direkt fråga samt sonderande fråga. Semistrukturerade intervjuer beskrivs som att deltagaren har stort utrymme att själv påverka intervjusituationen och svaren som ges. Detta ser även Creswell (2009) som en positiv aspekt av intervjun som forskningsmetod. Vidare belyses att processen vid en semistrukturerad intervju är flexibel vilket möjliggör för såväl justering och ändringar av ordningen på frågorna samt att tillägg av nya relevanta frågor kan göras. Creswell (2009) menar att en kvalitativ forskningsprocess innebär att frågor växer fram under själva forskningsprocessen, data utifrån deltagarnas utsagor samlas in och genererar sedan olika teman/kategorier som forskaren därefter gör tolkningar av.

Intervjuerna planerades, förbereddes och genomfördes utifrån de stadier som Kvale och Brinkmann (2009, s. 118) beskriver:

- tematisering
- planering
- intervju
- utskrift
- analys
- verifiering
- rapportering

4.1.3.1 Urval

Datainsamlingen genomfördes utifrån principen om triangulering. Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) skriver att genom datatriangulering kan forskaren använda olika grupper, situationer eller tidpunkter för att samla in empiri. För denna studie innebär det att deltagare från flera olika yrkesprofessioner med olika pedagogiska utbildningar användes med avsikten att erhålla olika perspektiv av den studerade praktiken. Att använda sig av flera yrkesgrupper med olika beskrivningar, förståelser och erfarenheter kan frambringa olika bilder av samma fenomen. De olika professionerna valdes eftersom de har pedagogisk utbildning men arbetar med olika arbetsuppgifter på förskola på olika nivåer i verksamheten. Detta gör att de kan bidra med olika beskrivningar av förskolan. Ifall det hade varit möjligt hade jag gärna haft fler förskoleobservatörer som deltagare i studien eftersom de arbetade centralt på kommunal nivå inom förskoleverksamhet och deras utsagor hade på så sätt varit från en annan samhällsnivå. Vad gäller förskolechefer räcker det med de tre som deltog i studien därför att de var den professionen som var flest till antalet. Det hade varit intressant att göra ett medvetet urval kring vilken ålder på barnen som deltagarna arbetade med eftersom det kanske kan ha påverkan på hur förskolepersonal gör för att ta emot nyanlända barn och deras familjer. Urvalet av deltagare gjorde att jag skulle kunna få svar på frågor som berör förskoleverksamhet och mottagande av nyanlända barn.

Utifrån studiens syfte valdes deltagarna ut från kontexter som är lika varandra. Likheten består dels i att det finns en stor andel nyanlända barn i den förskoleverksamhet där deltagarna arbetar samt att de utifrån olika professioner arbetar i förskoleverksamhet. De aktuella professionerna är: förskolechef (3 st), förskollärare (2 st) samt förskoleobservatör (2 st). Förskoleobservatörens uppdrag består i att genom fältstudier och intervjuer utvärdera och utveckla verksamheten. Sex av deltagarna är kvinnor och en av dem är man. Deltagarna arbetar i tre olika kommuner. Medelåldern är 40 - 45 år.

Initialt togs kontakt med en tilltänkt deltagare som dessutom erbjudit sig att rekrytera ytterligare deltagare, vilket kan liknas vid ett snöbollsurval (Bryman, 2011; Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). Urvalet av deltagare skedde således genom ett sk målinriktat urval vilket i föreliggande studie betyder att de valdes ut på grund av att de jobbade på förskolor som hade nyanlända barn i sin verksamhet vilket säkerställer att informationen blir relevant utifrån forskningsfrågorna (Bryman, 2011). Vidare skriver författaren att det är en fördel att det finns olika slags deltagare som även kategoriseras i grupper utifrån exempelvis profession.

Via mail etablerades sedan kontakt med förskolepersonal i tre olika kommuner som under de senaste åren tagit emot många nyanlända barn. Förfrågningar skickades ut till 10 förskolechefer men tre av dem avböjde medverkan i studien vilket gjorde att intervjuerna med de som svarade ja gjordes sent i studien. Tid och plats bestämdes då jag skulle komma och vi skulle genomföra intervjuerna. I god tid före varje intervjutillfälle fick varje deltagare ett missivbrev (se bilaga) där syftet och det tilltänkta tillvägagångssättet i studien presenterades. I brevet belystes även de forskningsetiska principerna

(Vetenskapsrådet, 2011) samt information om att materialet eventuellt kommer användas till vetenskapliga artiklar och texter.

4.1.3.2 Genomförande av intervjuer

Inför undersökningen genomfördes en intervju på en förskollärare, en så kallad pilotstudie, för att säkerställa att intervjufrågorna var relevanta och möjliga att svara på vilket Bryman (2011) beskriver som betydelsefullt för en studies kvalitet. Som en konsekvens av detta omformulerades någon fråga och ordningen på två av frågorna byttes. Vid intervjusituationerna beaktades sedan de faktorer kring hur en intervjuare bör förhålla sig vid en intervjusituation som Hawthornestudiens (Roethlisberger & Dickson, 1934) resultat påvisade. Syftet med nämnda studie var att söka kunskap om deltagarnas uppfattningar kring sin arbetsplats. En viktig implikation var att under intervjusituationen handlar det om att vara lyssnande, undvika att framstå som auktoritär, undvika rådgivning och argumentation samt att endast prata eller fråga något under speciella situationer.

Kvale och Brinkmann (2009) beskriver förberedelserna inför en intervju som att skriva ett manus där intervjuens tilltänkta framskridande och innehåll preciseras. Vid intervjutillfällena följde jag dessa råd genom att inleda med en orientering och definiering av situationen för att ge deltagaren möjlighet att skapa sig en inledande förståelse för situationen. Därefter presenterades syftet med intervjun för deltagaren. Vidare beskriver Kvale och Brinkmann (2009) lämpligheten av att ha två intervjuguides med sig vid intervjutillfällena vilket jag tog fasta på. Den ena guiden innehöll de övergripande forskningsfrågorna medan den andra innehöll de frågor som ska ställas under intervjun. Orsaken till detta är att frågorna oftast är formulerade på två olika sätt och det därför kan vara bra att ha med sig dem för att som forskare och intervjuare kunna ställa dessa i relation till varandra under intervjuens gång.

Intervjuerna genomfördes på deltagarnas kontor och det var deltagarna som bestämde datum och tid för intervjutillfället. Intervjuerna planerades till en timma. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) skriver att det finns en viss risk med att ange tid för intervjun eftersom det nästan är omöjligt att förutse hur länge respektive intervju kommer pågå. Innan intervjuerna startade frågade jag deltagarna ifall jag kunde göra ljudinspelningar. Därefter påbörjades intervjuerna med att jag belyste de forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet, 2011) samt förklarade att jag skulle spela in samtalet. Jag sade även att det var deltagarnas beskrivningar av deras kunskaper och erfarenheter av att arbeta med nyanlända barn som var av intresse, så därför skulle jag själv kanske komma att upplevas som ganska tyst men även ibland lägga till frågor eftersom det är möjligt vid semistrukturerade intervjuer. Jag intog därför en mer tillbakadragen roll men ställde ibland frågor. Det var dock deltagaren som fick mest talutrymme. Deltagarna fick även läsa igenom intervjuguiden (se bilaga) med frågorna innan intervjun startade. Jag valde att ge dem frågorna precis vid intervjutillfället därför att jag ville komma åt kunskapen om området i dialog och interaktion med deltagaren. I detta sammanhang blir det relevant att göra så eftersom det inte finns några "färdiga svar" utan kunskapen bygger mycket på erfarenhet och flexibelt professionsutövande som i föreliggande studie förstås som strategier kring att ta emot nyanlända barn. Ifall jag hade gett dem svaren innan hade deltagarna kanske tolkat in ytterligare aspekter av frågorna och på så sätt tenderat att komma ifrån de verksamhetsnära svaren som jag eftersträvade. Jag erbjöd mig även att skicka transkriberingarna till dem för genomläsning. Samtliga deltagare ville detta så i samband med att transkriptionerna blev färdiga mailade jag det utskrivna materialet till dem för genomläsning. En av deltagarna skickade tillbaka transkriberingen med en kompletterande kommentar.

Efter den fjärde intervjun upptäckte jag att en fråga om vad deltagarna lade in för betydelse av begreppet integrering saknades. Jag saknade även en fråga som berörde vilka möjligheter och positiva effekter som de kunde märka genom integrering av nyanlända barn. Jag mailade frågorna till samtliga

deltagarna för att få ett så tillförlitligt och trovärdigt svar som möjligt på frågan. Samtliga deltagare besvarade frågan.

4.1.3.3 Inspelning och transkribering

De sju intervjuer som har genomförts i denna studie har spelats in med hjälp av mobiltelefon. Inspelningarna har sedan ordagrant transkriberats, det vill säga skrivits om från en form till en annan. Transkriberingen gjordes av mig direkt efter att intervjuerna skett. Eriksson-Zetterquist & Ahrne (2015) menar att det är värdefullt för forskaren att själv transkribera sin empiri eftersom denne ytterligare lär känna sin data och en del av analysprocessen startar redan då. Kvale och Brinkmann (2009) menar att transkriberingen av en intervju innebär två abstraktionsfaser där den första medför en förlust av deltagarens kroppsspråk och fysiska närvaro medans den andra faser medför en förlust av rösten och intonationen. Det transkriberade materialet blir helt enkelt en mindre livfull version av intervjutillfället. Därav vikten av att transkribera ordagrant och även tydliggöra olika val som gjorts för att få fram en så tydlig transkribering som möjligt. Det finns inga givna regler som ska följas vid transkription men enligt Kvale och Brinkmann (2009) måste vissa standardval göras. Följande standardval gjordes i föreliggande studie:

() - Oförmåga att höra vad som sades

= - Ett i början och ett i slutet anger någon slags förändrad betoning

... avvaktan, tvekan, eftertänksamhet

Fet stil - Intervjuarens frågor och kommentarer

De inspelade intervjuerna (7 st) är på sammanlagt ca 4 timmar och 30 minuter och det transkriberade materialet är på 65 sidor.

4.2 Analys

Kvalitativa studiers analys kan genomföras antingen induktivt, deduktivt eller abduktivt. Föreliggande studies analys har skett genom en abduktiv process (Olsson & Sörensen, 2011; Qvarsell, 1994). Qvarsell (1994, s. 9) skriver om abduktion:

I abduktion utgår man från föreställningar om det undersökta objektet och använder teoretiska begrepp för att ”zooma in relevanta delar och aspekter av det undersökta fältet. Man prövar inte hypoteser, snarare kan det hända att man finner sådant som gör att man kan snickra ihop försöksvisa svar i form av hypoteser, men det rör sig hela tiden om en stor rörlighet mellan teoretiska begrepp som sökhjälp och empiriska fynd.

Efter att samtliga intervjuer var genomförda påbörjades en sortering och reduktion av materialet för att möjliggöra ett utarbetande av teman. Det är viktigt att som forskare sortera empirin för att bli bekant med den och för att reducera den. Rennstam och Wästerfors (2015, s. 202) skriver att ”syftet med att reducera material är att skapa en *god* representation av materialet”. Studiens resultat är bearbetat och analyserat utifrån dess syfte samt forskarfrågorna.

Under analysarbetet användes först märkpenor med olika kulörer för att koda materialet och hitta olika områden. Ganska snart framträdde exempelvis artefakter och interaktion som teman i förhållande till mina frågeställningar och studiens syfte. När jag sedan läste om de principer som Wenger et al. (2002) skriver om framstod materialet på ett annorlunda sätt och temat artefakter blev istället ett tema om didaktiskt innehåll och interaktion blev istället ett tema om språk och kommunikation. Tidigare

hade jag enbart analyserat mitt material utifrån en generell sociokulturell lins men efterhand tog Wengers (1998) teori om praktikgemenskaper och principerna för odlande av sådana gemenskaper blev användbara i en abduktiv process, det vill säga i en rörelse mellan begrepp och empiri, vilket innebar att mitt material framstod på ett nytt sätt. Principerna som Wenger et al. (2002) diskuterar bidrog till att vidga tolkningen av materialet till att också förstå strategiernas betydelse för potentiell verksamhetsutveckling. Lamont och White (2005) menar att kvalitativ forskning har flera styrkor bland annat genom att forskaren ofta kommer nära det som ska undersökas samt att empirin kan bearbetas på olika sätt. Författarna påvisar även vikten av att ha en god förankring mellan teori och data vilket i denna studie gjordes genom användandet av Wengers principer.

Allteftersom arbetet fortskred skrevs resultatet vid flera tillfällen om direkt i datorn. Olika textdelar färgmarkerades på olika sätt för att jag på så sätt skulle kunna hålla ordning på empirin. De teman som jag fått fram kvarstod men i och med den pendling som jag gjorde mellan den första analysen och Wengers et al. (2002) principer så framstod innehållet i studiens teman på ett mer komplext sätt. När studiens slutliga teman analyserades fram penndade jag mellan de första temana och den rörlighet som principerna bidrog med vilket ledde till utformandet och omformuleringen av studiens slutliga tema och innehåll. Detta innebär att studien kan anses ha en form av abduktivt tillvägagångssätt.

Empirin skrevs således fram som ett deskriptivt resultat vilket förstärktes med olika citat från deltagarna. Några av citaten har omformulerats något för att vara lättare att läsa. Resultatet presenteras i dialog med principerna (Wenger et al., 2002) för att tydliggöra studiens teman

De citat som återfinns i resultatet är återgivna med fingerade namn.

4.3 Forskningsetik

Studien har genomförts utifrån Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (2011). Dessa principer handlar om olika krav som ställs på forskaren genom forskningsprocessen. Dessa är:

- Informationskravet
- Samtyckeskravet
- Konfidentialitetskravet
- Nyttjandekravet

Jag informerade således deltagarna före intervjun via mail om studiens syfte och dess karaktär, att de hade möjlighet att när som helst avbryta sin medverkan, att den insamlade empirin skulle avkontextualiseras och avidentifieras samt att empirin endast skulle komma att användas så som det står beskrivet i informationsbrevet (se bilaga). Vid intervjutillfällena kontrollerade jag att deltagarna hade mottagit ovannämnda brev. Jag erbjöd mig även att skicka tillbaka de transkriberade intervjuerna vilket samtliga deltagare ville. En av deltagarna gjorde ett tillägg efter att ha läst transkriptionen.

4.4 Trovärdighet och tillförlitlighet

Studiens tillförlitlighet utgår ifrån fyra olika kriterier: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt konfirmering (Bryman, 2011). Trovärdigheten handlar om att studien är utförd utifrån de föreskrifter som finns. Urvalet av deltagarna för studien påverkar dess trovärdighet. I föreliggande studie har deltagarna valts ut utifrån deras profession och kompetenser vilka är relevanta det vill säga lång erfarenhet inom förskola med nyanlända barn. Larsson (2005) skriver att harmoni bör råda i studier. Jag förstår det som att en del av det kan ur ett trovärdighetsperspektiv vara att ha deltagare i studien som har tydlig koppling och kunskap till den verksamhet som aktualiseras. Bryman (2011) framhåller att beskrivningarna som framkommer från deltagarna har stor betydelse för studiens trovärdighet. Intervjuerna genomfördes utan några avbrott eller störande inslag. Intervjuerna spelades in med

mobiltelefon och det fungerade bra vid samtliga intervjuer. Jag informerade deltagarna om att jag var intresserad av deras kunskap och att jag själv skulle komma att ha en mer tillbakadragen roll men ändå ibland ställa fördjupande frågor. Vid transkriberingen hördes samtliga intervjuer tydligt och det var endast vid några fåtal tillfällen och enstaka ord som det inte gick att höra vad som sades. Studiens trovärdighet synliggörs genom tidigare nämnda datatriangulering eftersom sannolikheten att komma fram till ett trovärdigt resultat därigenom ökar (Ahrne & Svensson, 2015). Det betyder även att deltagarnas utsagor används för att säkerställa att tolkningen ger en rättvisande bild av det deltagarna har beskrivit vilket även säkerställs eftersom flera citat presenteras. Vidare återfinns överförbarhet som kriterium vilket handlar om hur studiens resultat och slutsatser kan appliceras på andra sammanhang och situationer (Bryman, 2011). Detta har stärkts genom att detaljer noga har beskrivits och jag finner stöd i Bryman (2011) som betonar vikten av detaljerade beskrivningar som eventuellt kan applicera resultatet på en annan kontext. Det tredje kriteriet som handlar om pålitligheten i studien bedöms utifrån hur forskaren har redogjort för och beskrivit processen med studien och de val som är gjorda. Det sista kriteriet handlar om att bekräfta och styrka medvetenhet om vikten av att försöka bortse från egna uppfattningar för att påverka studien så lite som möjligt.

5 Resultat

Resultatet presenteras nedan i form av fyra olika teman som framträdde i analysen. Deltagarna är benämnda med namnen Louice (förskoleobservatör), Erika (förskoleobservatör), Catharina (förskollärare), Julia (förskollärare), Lorena (förskolechef), Maria (förskolechef) samt Simon (förskolechef). Förskoleobservatör förkortas i texten som fo, förskolechef som fc och förskollärare som fl.

5.1 Strategi 1: Kommunikation och språk

Detta tema handlar om kommunikationens betydelse i mötet med nyanlända barn och familjer. Deltagarna beskriver att de möter familjer med olika perspektiv och behöver därför vara flexibla i sin kommunikation. Samtidigt framträder vikten av att påvisa betydelsen av att modersmålet pratas hemma samt att nätverk kring språkligt lärande och utveckling är önskvärt ute på förskolorna. En aspekt av kommunikation och språk är att familjerna ska känna sig trygga och därmed påvisas en strategi för mottagande som kan förstås som att ta sig an en utmaning och hantera den i praktiken. Deltagarnas utsagor visar att de är öppna för att bjuda in det okända vilket handlar om som Wenger et al. (2002) skriver om som att öppna upp för möte utifrån olika perspektiv.

Louice (fo) berättar att hon brukar gå in i rollen som en lyssnande person och visa ömsesidigt engagemang. Hon menar att de nyanlända vårdnadshavarna är tacksamma för att man lyssnar. Hon säger:

Då brukar jag bara vara en lyssnerska om man tänker. Visst att berätta om barnet men oftast tycker jag nog att barnet flyter in, man trivs och så. Ja, och så tänker man som så att samtalet är av vikt för att fånga föräldrarna så de känner sig trygga. Så de blir lyssnade på och det tycker jag att många tackar en för. Vill du lyssna på min historia?

Julia (fl) berättar hur de på hennes avdelning utmanar vårdnadshavarna till att öva sig på att prata svenska med dem när de träffas i tamburen på förskolan. Hon beskriver det som det första mötet och säger:

Det första vi tänker på är att alla ska känna trygghet och det är inte bara barnen utan föräldrarna med eller så fast det tänket har man ju oavsett vilka barn man jobbar med tycker jag. Och sedan att vi alltså jobbat mycket med språket såklart. Och då blir det också gentemot föräldrarna. Ja, att dom går SFI och vi utmanar dom att prata med oss och oss kan ni öva er på. Våga säga fel. Men tryggheten tycker jag i det här första mötet i alla fall. Att dom ska känna sig trygga att det är lika mycket deras ställe som någon annans.

Erika (fo) belyser även betydelsen av kommunikationen och samverkan med vårdnadshavarna för att ta emot nyanlända barn och säger:

Det är kanske det viktigaste när du jobbat med de här yngsta, att man får förtroende. Jag menar, det har varit svårt att få in en del grupper till förskolan. För 15 år sedan så där jag jobbade innan där fick man sakta jobba in det. Det var ju ingenting som man bara plockade in dem på förskolan så utan man fick göra det ihop med föräldrarna. Man hade både undervisning för mammorna, svenskundervisning och så tog dom med sig barnen och så gjorde man det tillsammans.

Julia (fl) pratar om hur de försöker fånga upp barnens intresse utifrån ett kommunikativt perspektiv genom att försöka lära sig de språk som barnen har som modersmål. Hon säger:

Och nu när vi har hört eller lärt oss lite arabiska att vi kan snappa upp vad det är barnen har visat intresse för. Om det är någon bil eller något och dom säger det på arabiska så kan man spinna vidare. Vi försöker spinna vidare på deras intresse så mycket vi kan.

Flera av deltagarna påvisar konkret material som bilders och teckens multipla betydelse för kommunikation. Bilder används ofta i det dagliga mötet med barnen och familjerna. Louice (fo) berättar:

Konkret material; när jag berättar en saga att jag har material, jag tänker bilder och jag tänker också det här med rutiner över dagen. Någon översikt över dagen. Jag har jobbat mycket med tecken. Att vara en ledsagare åt de nyanlända. Då är man en närvarande pedagog. Påvisa och samtala.

Vidare påtalas vikten av att anställa personal som har multispråklig kompetens för att på så sätt främja integrering samt även bygga en organisation som kan kommunicera utifrån olika perspektiv. Maria (fc) säger:

Ja, jag har ju två stycken nu som är inne och praktiserar fast dom måste ju lära sig språket. Dom håller på att validera sina betyg också. Vi försöker att fånga upp dom för att dom är en oerhörd tillgång i vårt arbete. Jätteduktiga.

Detta är något som även Simon (fc) har som taktik för att ta emot nyanlända barn i förskolan. Han säger:

En utmaning är att kommunicera när vi inte har språket och en strategi är att hantera utmaningen. Att se till att jag på olika sätt, med olika anställningsformer, att få tag på dom här språkresurserna. Och så känner jag att det är viktigt att spegla att så som mångfalden ser ut i barngruppen så har vi mångfald även bland personalen.

Deltagarna beskriver hur de anser att personalen har olika uppfattningar om vilka didaktiska val som verksamheten ska utgöras av. Fokuseringen ligger mer på att ta till sig språket som enbart ett ämne istället för en integrerad del av verksamheten. Catharina (fl) säger:

Och ibland kan jag känna att det andra lärandet eller hur man nu ska uttrycka det. Allt går ju i ett eller hur man nu ska uttrycka det. Du förstår vad jag menar där. Det är så mycket fokus på att dom ska lära sig svenska, dom ska lära sig svenska, dom ska lära sig svenska. Så att ibland så kanske man väljer att göra saker på avdelningen alltså i smågrupper och så här som man kunde (suck) gjort på ett annat sätt.

Sammanfattande analys

Utifrån deltagarnas beskrivningar kan vi se att de belyser modersmålets betydelse samt anta att de vill främja språklig interaktion och kommunikation överlag. Deras syfte med detta kan tolkas som att de vill att människor med olika perspektiv ska kunna komma till förskolan och känna sig som en del av en praktik. Multispråklig kompetens belyses som en kompetens där kommunikation utifrån olika perspektiv möjliggörs. Detta kan tolkas som en öppenhet till och välkomnande av det obekanta. Vidare kan deltagarnas utsagor förstås som att deras strategier kring att anställa multispråklig personal vilka beskrivs som "jätteduktiga", samt även synsättet att mångfalden ska speglas såväl i barngruppen som i personalgruppen syftar till att bidra till ett värde i organisationen. Med Wenger et al. (2002) kan detta förstås som principen att öppna upp för möte utifrån olika perspektiv och därmed som en möjlig aspekt av verksamhetsutveckling.

Det är intressant att beakta att deltagarna belyser att det är mycket fokus på språket i förskoleverksamhet som ett separat och inte integrerat inslag. Detta handlar om olika syn på kunskap och lärande samt olika kompetenser hos förskolepersonal. Deltagarna uttrycker också ett behov av kompetensutveckling om språk och då blir det viktigt att fundera på hur den kompetensutvecklingen behöver se ut och hur den som har erbjudits har sett ut? Ifall de kommunikativa kompetenserna behöver ha en interaktiv och relationell utgångspunkt blir frågan om synen på hur vi tar till oss språk central och även den grundläggande frågan om hur vi lär vilket påverkar det didaktiska innehållet i

förskolan. Detta befäster även Skolverket (2013a) som skriver att deliberativa samtal är grundläggande för demokratisk fostran.

5.2 Strategi 2: Förhållningssätt och värdegrund

Detta tema handlar om att deltagarna uttrycker kunskap om komplexiteten och utmaningen i att arbeta med nyanlända barn i förskolan. Vikten av att tänka att det är kulturmöten som sker på förskolorna framträder. Deltagarna pratar om värdegrundsfrågor och menar att de behöver vara en förebild för sina kollegor och påvisa ett förhållningssätt som främjar mottagande av nyanlända barn och även skapa möjlighet till kulturella mötesplatser.

Deltagarna uttrycker sig på olika sätt kring hur de ser på mottagande av nyanlända men tongivande är att det för deltagarna handlar om en ömsesidig kommunikativ process mellan olika människor i förskolepraktiken vilket kan möjliggöra för förståelse och kunskap om innehållet. Simon (fc) säger så här:

När jag hör integrering tänker jag på saker, kulturer som skall flätas samman. Något som har med sig sin egen historia, kultur, upplevelse. Ett möte!

Simons utsaga överensstämmer med deltagarnas utsagor kring kulturmötets betydelse och funktion för integrering där exempelvis kulturella mötesplatser så kallade sweet arts samt kulturfester beskrivs som exempel.

Julia (fl) belyser vikten av och påvisar på så sätt sin kompetens kring att göra olika val i praktiken för att föräldrarna ska känna sig trygga med att lämna sina barn till förskolan. Detta kan, enligt Julia, vara svårt för en del familjer som varit med om traumatiska händelser och separationer. Hon berättar:

Våra barn är så pass små men många barn har kommit med båtar och alltså att dom är båtflyktingar det kanske inte har varit så tryggt i början av livet eller så. Och föräldrarna tror jag känner trygghet om deras barn. Om dom märker att dom är trygga. Att det kanske inte är så lätt att lämna bort sina barn när man kommer från en sådan situation jag vet inte men...

Maria (fc) påvisar medvetenhet kring vikten av att vara en god förebild och strategiskt skapa en mottagande atmosfär på förskolan. Hon säger:

Sedan har det väl påverkat att man har fått stå upp för dom grundläggande värdena utåt sett för det blir ju mycket diskussioner om alla nyanlända som kommer och där tycker jag att jag har ett stort ansvar att försöka förklara att vi alla människor har ett ansvar här för att göra det så bra som möjligt för dom barn som kommer.

Vidare beskriver Maria erfarenhet av att ha deltagit i diskussioner kring värdegrundsfrågor utifrån litteratur och att det är viktiga val att göra. Hon säger:

Ja, och sedan är det mycket det här med förebild, värdegrund. Alltså, dom, alla har rätt att tycka vad man vill om invandring och integration och så men här när man är på jobbet så då är det vår värdegrund som gäller. Alla människors lika värde. Ja, alltså det kan ju komma upp små eller olika saker och att då gäller det om jag är där då att man försöker förklara varför.

Maria beskriver mötena med de nyanlända familjerna som en del av hennes historia och personlighet. Det kan förstås som att hon betonar vikten av att beakta såväl det bekanta som det obekanta. Hon pratar vidare om att det är roligt att möta nyanlända människor och säger att det tar mycket tid men att det känns meningsfullt att lotsa in familjerna in i verksamheten. Hennes strategiska deltagande i praktiken anses här som att hon bidrar med värde. Hon säger:

Alltså, jag tycker ju att det är väldigt roligt att möta alla dom här människorna. Jag har aldrig sökt mig härifrån (skratt) bara för jag kan inte tänka mig att jobba på ett annat område i den här staden.

Utan det är det här som är. Jag brukar tänka på varför det är så och då brukar jag tänka på att hela min släkt är fylld utav människor som har flytt. Min pappa har gjort det. Varför är jag här liksom? (skratt)

Louice (fo) beskriver hur hon ska vara ledare för träffar där värdegrundsfrågor ska diskuteras och hon menar att det ska bli roligt och inspirerande att få vara med om utvecklingen där. Erica belyser också kommande träffar om värdegrundsarbete och säger att de håller på och tittar på det utifrån generella områden men att varje förskola sedan ska få sina egna utvecklingsområden.

Lorena (fc) berättar om ett tillfälle när hon kände sig osäker på hur hon skulle agera. Hon berättar om hur en vårdnadshavare kom till henne och var upprörd eftersom dennes dotter inte fick vistas i samma rum som pojkar. Lorena hänvisade till läroplanen och förklarade att detta inte var något som förskolan kunde ställa upp på. Detta gjorde att flickan slutade på förskolan. Lorena säger:

Och jag är fortfarande inte riktigt ... om jag hanterade frågan rätt. Ingen erfarenhet då men man måste liksom genom alla dom här.

Catharina (fl) efterlyser mer reflektion kring arbetet så det inte bara blir ett ”görande”. Det kan förstås som att hon har en tanke om att personalens förhållningssätt och synsätt bidrar till hur arbetet på förskolan utförs och skapar på så sätt olika värderingar kring förhållningssätt. Catharina beskriver det som att:

Eh, då tänker jag ju mig att det är väl kanske i det här, främst i det systematiska kvalitetsarbetet som (suck) för att försöka se till att det blir kvalitét i det vi gör eller vad man ska säga.

Julia (fl) pratar också om arbetssättet. Hon beskriver hur hennes förra arbetsplats har präglat henne till hur hon vill jobba och vilket förhållningssätt hon har och att olika synsätt framträder när man möter nya kollegor. Hon säger:

Ja, man blir fostrad. Stor skillnad nu har det varit mot där jag jobbade tidigare där alla hade det här tänket. Och det är ju så jag har fostrats och då är det klart att det sitter kvar i mig lite.

Sammanfattande analys

Eftersom förskoleverksamhet ska vara värdegrundsbasead framträder här vikten av diskussioner kring hur värdegrundsfrågor implementeras och diskuteras i förskoleverksamhet. Utifrån ett relationellt synsätt (Skolverket, 2012) och förhållningssätt behöver värdegrundsarbeten implementeras och genomföras på ett grundligt sätt som får ta tid och där personalen har möjlighet att tillsammans reflektera över hur värdegrunden behöver vara en självklar del av det systematiska kvalitetsarbetet samt syfta till att vara någonting som levs på förskolan och inte bara blir ett dokument.

Utifrån deltagarnas beskrivningar kan vi förstå att deltagarna belyser värdegrundsfrågors betydelse och påverkan för mottagande av nyanlända. Detta visar sig även genom att det finns en öppenhet och ett välkomnande förhållningssätt gentemot de, ibland okända, nya kulturer som de nyanlända har med sig som kan förstås som kulturmöten. Deltagarna påvisar såväl konkreta situationer i vardagen som vikten av att göra personliga ställningstaganden när det gäller dessa frågor. I föreliggande studie anses värdegrundsfrågor (Wenger et al., 2002) bidra till organisationens utveckling men påverkar även sättet att se på hur innehållet i praktiken utformas. Synsätt kring värdefrågor påverkar förhållningssätt i praktiken. Här framträder även en medvetenhet kring komplexiteten med uppdraget och den osäkerhet kring olika frågor som den skapar såväl som en kompetens kring sitt yrkesutövande som gör att deltagarnas val påverkar praktiken.

5.3 Strategi 3: Didaktiskt innehåll

Detta tema handlar om hur deltagarna beskriver betydelsen av det didaktiska innehållet i verksamheten för mottagande av nyanlända. Det didaktiska innehållet handlar om konkret material såsom lärlattor,

språkväskor, bokpåsar, bilder, skapande material etc. Det handlar även om lek och temaarbete. Deltagarna uttrycker kompetens om varför dessa didaktiska val är av betydelse för de nyanlända barnen och deras familjer. Lorena (fl) säger:

Men sådana viktiga basgrejor är viktiga att man börjar med i början. Då kan man gå vidare med rytm, lyssna på musik och drama. Så tänker jag. Det här med konkreta material och så. Innehållet liksom, ja. Och som jag säger nu när vi har paddor och lärplattor att man kan googla då och man får igenkännande där det finns.

Lärplattor, språkväskor, sagomaterial, bokpåsar och bilder nämns som exempel på material som bidrar till det didaktiska innehållet i förskolan. De beskrivs som ett material som kan ersätta de språkliga tomrum som kan uppstå i vardaglig kommunikation och som därför också skulle kunna förstås som en kommunikativ strategi för att andra människor ska känna sig delaktiga i verksamheten. Maria (fc) beskriver:

Det är jättebra verktyg både för personalen att kunna visa ibland, översätta, filma. Ifall man inte har språket och man kommer och ska lämna sitt barn och då blir jätteledsen och att då kunna få titta på en liten filmsnutt när man kommer tillbaka och hämtar barnet. Ja, så här var det idag.

Simon (fc) berättar om hur språkväskor har gjorts för att användas för att främja modersmålet. Dessa språkväskor innehåller information till vårdnadshavarna kring modersmålets betydelse för språkutveckling samt att vikten av att prata modersmålet hemma belyses. Simon beskriver vidare hur det finns tvillingböcker i väskan där den ena boken är på modersmålet och den andra boken är på svenska. Detta framstår som en strategi för att öppna upp för det obekanta i verksamheten genom att "bjuda in" nya språk som en del av innehållet i verksamheten.

Louice (fo) menar att det är bra att en tydlighet över dagen som åskådliggörs genom ett konkret teckensystem. Det bildar en återkommande rytm och puls i praktiken som hon anser har betydelse för mottagande av nyanlända barn i förskolan. Hon säger:

Konkret material; när jag berättar en saga att jag har material, jag tänker bilder och jag tänker också det här med rutiner över dagen. Någon översikt över dagen. Jag har jobbat mycket med tecken. Att vara en ledsagare åt de nyanlända. Då är man en närvarande pedagog. Påvisa och samtala. Jag får inte vara tyst för det är lätt att det blir det.

Julia (fl) säger:

Vi har, även om man säger så att det inte är dom här små korta stunderna som betyder mest när det gäller språkutveckling så är det ju det som är rutiner i vardagen.

Julia menar dock:

Men den stora skillnaden som jag kan komma på är att vi visar stort intresse för barnens språk och vi har lärt oss mycket arabiska och somaliska för att komplettera liksom.

Maria (fc) beskriver bildens betydelse och menar att ifall man ser en bild på exempelvis en mattallrik så vet man att man ska äta. Maria pratar om att de använder språklådor och säger att personalen pratar mycket om att det är viktigt att samtala med barnen i alla situationer. Hon säger:

Alltså, det har så avgörande betydelse för de här barnen att ha ett språk och var ska de få det ifrån om de inte får det i förskolan. Att hela tiden tänka att det är faktiskt vi som gör skillnaden här. Kanske tänka på temaval.

Maria berättar vidare att hon har följt ett temaarbete på en av avdelningarna på förskolan där barnen och personalen i fantasin åkte till de olika barnens länder och påvisar på så sätt ett intresse för något

känt för barnen som är i dialog med något som är okänt för personalen. Vidare förstås Marias utsaga som att hon bidrar med värde till praktiken i och med detta citat. Hon uttrycker glädje och säger:

Personalen har varit flygvärdinnor och dom har gjort pass och åkt flygplan och då har dom använt sig av plattan då också och liksom kunnat gå på ett museum i det landet till exempel. Jag har fått ett litet häfte från det här. Och tagit vara liksom på det. Det tycker jag var jättespännande. Och sedan dom andra barnen blir också nyfikna på andras språk. Det kommer sådana här roliga citat från en del av barn som dom har skrivit upp då.

Louice (fo) pratar också om lekens betydelse för att ta emot nyanlända barn i förskolan:

Men, det är också det då att försöka hitta intresset hos barnen och sedan försöka hitta det hos andra barn så att de får leka det dom själva tycker om då och utveckla det för då blir barnet fortare trygg och så i interaktion med andra.

Som en del av didaktiska val beskriver deltagarna även vikten av att använda sig av estetiska uttryckssätt såsom sång och skapande för att kunna se andra uttryck och uttryckssätt. Genom estetiska lärprocesser och estetiska material kan barnen uttrycka sig i en miljö där det talade språket inte har så framträdande roll. Maria beskriver det så här:

Jag tänker på material och olika skapande material och så. Det tillfället dom har i ateljén tror jag är väldigt betydelsefullt för dom för där måste dom inte använda det svenska språket. Dom kan titta och härma. Skapande över huvud taget. Där kan man uttrycka sig på andra sätt. Där har inte språket så stor betydelse. Där är man där man är.

Sammanfattande analys

Resultatet visar på förskolepraktiken som en plats där många olika slags didaktiska val dagligen görs för att främja språkligt lärande vilket på så sätt, utifrån deltagarnas utsagor, kan förstås som strategier för att ta emot nyanlända barn i förskolan. De didaktiska valen görs i meningsskapande syfte i vardagen ihop med de nyanlända barnen för att främja modersmålet. Skolverket (2016b) menar att språklig utveckling är en pedagogisk angelägenhet och då blir det relevant att diskutera på vilket sätt didaktiska val bidrar till integrering och språklig utveckling. Ifall förskolepersonal har kunskap och kompetens kring de didaktiska valens betydelse kan det leda fram till ett gemensamt förhållningssätt som fördjupar och förstärker integration och språkligt lärande. Detta förutsätter en kollegial dialog kring innehållet i förskoleverksamheten och de didaktiska val som görs. Vidare fastslår Skolverket (2016b) att det är viktigt att belysa barnens språkliga historia och erfarenhetsvärld vilket deltagarna beskriver som kartläggningar av språkdomäner. Deltagarna pratar om kartläggningar av olika slag vilka kan ses som konkreta arbetssätt eftersom det påvisar hur det är tänkt att användas genom dess utformning och formulering. När dessa kartläggningar sedan skapar en övergripande bild av barnets omgivande kontexter framträder en möjlighet till fördjupad användning och förståelse av kartläggningen. Deltagarna pratar om lärplattor som är ett annat sådant exempel som används i vardagen för dialog och interaktion med barn och familjer men genom att kommunicera vikten av gemensamma strategier och tydlighet skulle förståelsen för dess användningsområde fördjupas.

Deltagarnas beskrivningar av didaktiska val förstås som att de bidrar till att ta emot nyanlända barn och familjer i förskolan. Eftersom didaktiska val återkommer i verksamheten kan man förstå dem som försök att skapa en förskolemiljö som ska bidra till att nyanlända barn integreras i förskolan. Detta kan relateras till Wenger et al. (2002) som menar att genom att kombinera det kända med det okända kan verksamhetsutveckling ske. Utsagorna signalerar en idé om vikten av förskolans betydelse samt en vilja till att ”stå upp” för viktiga välkomnande värden vilket de föreställer sig ska bidra med värde till verksamheten. Genom deltagarnas utsagor signaleras även deras syn på vikten av att vara öppen för det bekanta såväl som det obekanta (Wenger et al., 2002).

5.4 Strategi 4: Organisation, systematiskt kvalitetsarbete och kompetensutveckling

Detta tema handlar om hur deltagarna pratar om olika sätt och metoder för att skapa en rytm och puls i praktiken som främjar utveckling. Det handlar om att lägga upp mål, strategier och visioner om vart förskolan är på väg i dialog med ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete där deltagande i utvecklingsgrupp framstår som viktigt. Deltagarna pratar om olika kompetensutvecklande forum för utveckling av verksamheten som kan främja arbetet med nyanlända barn och familjer. Som exempel på detta kan pedagogisk dokumentation nämnas. Pedagogisk dokumentation beskrivs som ett verktyg för att öka personalens förståelse för vikten av barnens möjlighet till delaktighet vilket i sig kan beskrivas som ett interkulturellt förhållningssätt.

Vårdnadshavarnas möjlighet till delaktighet och inflytande beskrivs som viktiga val för att främja välkomnande av nyanlända barn och kan förstås som att interaktion gör att andra människor som kommer utifrån praktiken kan känna sig som en del av praktikgemenskapen. Simon (fc) beskriver hur han förmedlar en positiv syn på föräldraaktiv inskolning till personalen på förskolan. Han menar att på så sätt bjuds föräldrarna in i verksamheten på ett meningsfullt sätt. Han säger:

Nej, men den delen och att man har struktur, rutiner. Strukturens betydelse. Eh, och föräldrarna att dom är trygga när dom lämnar sina barn. Jag lyfter mycket omkring när vi har nyanlända barn med annat modersmål, andra kulturer så pratar jag mig varm om () föräldraaktiv inskolning. Ja. Att vi har med föräldrarna hela dagarna för då vet föräldrarna vad det handlar om och du undviker många missförstånd i framtiden.

Deltagarna belyser vikten av att ha tillgång till tolk för att främja integrering. Maria (fc) pratar även om flyktingmottagningen i den kommun som hon arbetar i. Hon säger:

Ja, det finns ju en bra flyktingmottagning det gör det. Med flyktingsamordnare som slussar familjerna vidare men sedan kan väl jag se att detta är inte helt lätt för de förskolechefer som inte har den erfarenheten att ta emot nyanlända. Nej. I skolan finns det en tjänst som alltid tar emot som skriver in familjerna och som sedan slussar dom vidare till skolan vilken skola dom ska gå på. Eh, och jag vet inte vad man skulle kunna ha, det har funnits flyktingförskolor. Helt klart skulle det ha funnits ett en bättre organisation på det viset att alla kanske dels hade mera kunskaper att det kanske fanns någon som handleder i dom grupperna där man får ta emot nyanlända. Det tror jag. För har man inte haft den kunskapen innan så är det ju svårt.

Genom att vara inbjuden och delta i nätverk samt olika kompetensutvecklingsgrupper (utvecklingsgrupp) beskriver deltagarna dessa tillfällen som forum där de kan utbyta erfarenheter utifrån sitt uppdrag. I denna studie förstås det som att deltagarna tycker att det är viktigt att vara i dialog med såväl det kända som det okända. Simon (fc) tycker även att det är av värde att ha nätverk utanför den kommun han arbetar i. Maria menar att det är viktigt att vara uppdaterad och kunna ta tillvara på idéer från övrig personal. Hon säger också att det är viktigt att lyfta saker som fungerar bra och samtidigt våga prova något nytt och utmana vidare.

Lorena (fc) beskriver att en viktig uppgift som hon har är att påvisa en tydlighet kring vart de är på väg. Detta kan förstås som att hon har en kommunikativ taktik som kan göra att människorna känner sig som en del av praktikgemenskapen. Hon säger:

Pedagogiskt ledarskap handlar ju om en tydlighet om vart vi är på väg. Mmm, mina mål med vårt arbete känner jag är väldigt viktigt för just det pedagogiska ledarskapet. Alltså, det pedagogiska ledarskapet är ju inte detsamma som den pedagogiska handledningen gentemot förskolorna.

Lorena (fc) berättar om hur hon genom pedagogisk handledning och en verksamhetsplan jobbar med målen för förskolans verksamhet och det systematiska kvalitetsarbetet. Hon vill påvisa en tydlighet om vart de är på väg och säger:

Men, i mitt huvud och i mitt fokus ligger den pedagogiska handledningen för jag tror att det hjälper till så mycket i det dagliga arbetet.

Erika (fo) pratar också om olika strategier för att bidra till en känsla av delaktighet. Hon uttrycker sig så här:

Lyfta det som är positivt och se möjligheten och utveckla det. Men uppdraget är ju att synliggöra det som är styrkor. Och utgå ifrån det och ju mer vi jobbar ju mer upplever vi att vi kan använda det till det som vi har sett som kanske inte är så positivt.

Catharina (fl) säger att hon hämtar inspiration till att fortsätta att utveckla sitt arbete genom fortbildning, läsning av litteratur samt deltagande i en utvecklingsgrupp som har som uppgift att driva pedagogiska frågor på förskolan. Man kan tolka det som att hon har kompetens om att vilka val av fortbildning som görs har betydelse för praktikens innehåll och utveckling. Catharina berättar:

Då är det en förskollärare från varje avdelning som träffas ungefär en gång i månaden ett par timmar och håller på lite med. Det är ju en viss typ av kollegialt lärande kan man säga och lite fortbildning och så. Lite uppdatering på nytt. Ja. Vi tittar lite på dokumentationer och reflekterar omkring det. Vi har en bok som vi läser ett kapitel varje gång som vi diskuterar och så här.

Lorena (fc) belyser det systematiska kvalitetsarbetets betydelse för fördjupad förståelse och utveckling av arbetet utifrån ett helhetstänk. Hon nämner ett flyt som här förstås som att hon pratar om upprepningar i verksamheten som utgör en puls som gör att det finns en rörelse i praktiken. Hon säger:

Målen handlar väldigt mycket om just det här med kvalitetsarbete. Flytet, den röda tråden få in alla delarna i verksamheten. Kvalitetsarbetet ska finnas där hela vägen. Det ska inte vara någonting som vi gör tre dagar varje år. Vi ska ha alla delarna med oss i verksamheten. Vi ska inte tänka jamen nu ska vi prata om utveckling och lärande, nu ska vi prata om föräldrars delaktighet nu ska vi prata om barnens delaktighet. Alltså, det ska finnas där. Hur får vi med föräldrarnas delaktighet när vi ska prata språk?

Simon (fc) pratar också om hur han ska lägga upp gemensamma strukturer och handlingsplaner. De här strukturerna som han pratar om förstås här som att upprepningar i verksamheten innehåll som utgör en puls vilket skapar utveckling. Han pratar om en gemensam grund att stå på och säger:

Mitt jobb som förskolechef är ju att titta på dom här utvecklingsområdena och lägga upp gemensamma strukturer och handlingsplaner.

Både Julia (fl) och Catharina (fl) menar att en del av arbetet innebär att driva det systematiska kvalitetsarbetet på förskolan och att reflektera kring arbetet med hjälp av pedagogisk dokumentation. Systematiskt arbete i förskolan utgår från ett en puls och rytm över ett år vilket gör att deltagarnas utsagor här förstås som att det arbetet skapar en rörelse och utveckling.

Deltagarna menar även att fortbildning är en viktig faktor för att lyckas i mottagande av nyanlända barn och familjer. Det är där man måste börja och att all personal oavsett profession skulle behöva gå kurser som behandlar flerspråkighet och interkulturalitet. Här uttrycker de en frustration över att inte alla kollegor är med vid exempelvis utvecklingsgruppens träffar.

Deltagarna pratar om att det i det pedagogiska uppdraget ligger att leda medarbetarna mot ökad kompetens inom utvecklingsområden där personalen behöver det. Enligt deltagarna har den ändrade samhällssituationen gjort att behovet av kompetensutveckling har ökat. Språkutveckling och mottagning av nyanlända nämns som exempel på utvecklingsområden.

Deltagarna pratar om organisationens och strukturens betydelse och att verksamheten behöver genomföras på ett flexibelt sätt med fokus på att ta emot och ta tillvara olika språkliga kompetenser. Maria (fc) påpekar även hur övrig personal har fått ökad kompetens och förståelse genom flerspråkig personal på enheterna. Hon beskriver det som att:

Vi har lärt oss massor om olika kulturer både jag, personalen och barnen. Vi har också fått fördjupade kunskaper både i smått och stort om olika kulturer, genom att vi har personal med annat modersmål. Både en del barn och personal kan säga en del på olika språk. Det har gett oss en förståelse för hur det är att fly från sin familj, sin bostad, sina kamrater m.m. Vi hänger inte upp oss på småsaker, märkning av kläder mm. Vi är flexibla. Vi lär oss hela tiden att vi inte kan vara nog tydliga i våra budskap.

Simon (fc) har även arbetat med att förstärka medvetenheten om vikten av att ta tillvara på de resurser, såsom exempelvis personalen, som finns i förskolan och använda dem på ett flexibelt sätt. Det kan förstås som att han har en strategi som gör att andra människor kan känna sig som en del av gemenskapen i förskolepraktiken. Han säger:

Jag kan sätta in den i två veckor men då blir det mindre resurser på helheten för året sade jag eller också kan vi tänka i andra led. En av er byter plats med X som jobbar på Y och är arabisktalande. Vi nyttjar dom resurser vi har genom att ni byter plats en vecka.

Han menar även att det finns en poäng med att röra om i grytan på så sätt att personalen flyttar runt på enheten utifrån de behov som finns vilket har gjort att de nu har lärt känna varandra bättre och på så sätt ökar förståelsen för varandras situationer. Detta kan tolkas som att han öppnar upp för såväl sådant som är bekanta som det som är obekant i förskolepraktiken. Simon säger:

Men just det här med resursfördelningen ska man nyttja. Vilka resurser vi har. Det gäller att gå utanför boxen!

Sammanfattande analys

Deltagarna beskriver flera aktiviteter som kan ses som en del av utvecklingsgrupp och nätverk. Genom kompetensutvecklande aktiviteter i verksamheten kan förskolepersonal stärka sin yrkesstolthet (Moss, 2006) och på så sätt också fördjupa sin förståelse för vikten av varje personals delaktighet i mottagandet av nyanlända barn och familjer. Studiens resultat indikerar dock att det endast är en del av förskolepersonal som deltar i dessa aktiviteter vilket gör att spridningen av kompetensutvecklingen begränsas.

Deltagarna pratar om hur verksamheten ska byggas i dialog med personal utifrån gemensamma strukturer och handlingsplaner. Organisation och rimliga förutsättningar blir viktiga för en lärande verksamhet. Det är angeläget att ha en gemensam grund att stå på samt att personalen ska veta vilka mål som verksamheten har (Skolverket, 2012). Föreliggande studies resultat indikerar att organisation och struktur är viktiga faktorer vid mottagande av nyanlända barn i förskolan vilket stämmer överens med Skolinspektionens (2012a) rapport. Det systematiska kvalitetsarbetet och hur dokumentationsarbetet genomförs påverkas. Därför blir det angeläget att gemensamt diskutera och samtala kring vilken människo-, och kunskapssyn som råder och frågan hur det ska vara att vara människa på förskola blir central. Värdegrundsarbete omkring dessa frågor är en pågående process som förutsätter tid och en organisation som stödjer ett sådant arbete.

Studios resultat belyser utvecklingsgrupp, nätverksträff, litteraturstudie och forskningsprojekt som viktiga forum för meningsskapande kompetensutveckling. Dessa aktiviteter handlar om målrelationella lärprocesser som pågår över tid. Härvid framträder vikten av att på förskolor diskutera synen på kompetensutveckling. Studiens resultat påvisar en förståelse för kompetensutvecklingens potential till att få en fördjupad betydelse för förskoleverksamhets kvalitet när den ses som ett verktyg

som kan förändra och expandera verksamheten (Alnervik, 2013) och inte enbart vara föremål för tillfälliga punktinsatser.

Deltagarna i studien menar att tillgången till många olika kompetenser är viktiga samt att kunskap om olika kulturer har betydelse för att ta emot nyanlända barn. Detta överensstämmer med Sheridan et al. (2015) som skriver om social kompetens samt vilja till förändring. Viljan till förändring blir en angelägen kompetens att beakta då vi lever i ett föränderligt och globalt samhälle (Skolverket, 2010b). En strategi som deltagarna beskriver är att medvetet anställa nyanlända som personal, såväl vikarier som ordinarie. Integreringen blir då inte bara något som det pratas om utan levs, genom detta exempel, i verksamheten. Enligt studiens resultat har deltagarna kunskap om att en del av de nyanlända som de känner till är utbildade förskollärare i det land de tidigare har bott i och att deltagarna ser på detta som en viktig och angelägen kompetens att tillvarata

Utifrån deltagarnas beskrivningar är det en rimlig tolkning att genom organisation, struktur, pedagogisk dokumentation och kompetensutveckling som är del av ett systematiskt kvalitetsarbete kan en rytm skapas som främjar mottagande av nyanlända barn (Wenger et al., 2002). Vidare kan man anta att det finns strategier i det organisatoriska arbetet såväl som i strategierna kring kompetensutveckling som främjar mottagande av nyanlända barn och familjer. Slutligen kan man se att deltagarna belyser vikten av att vara lyhörd och mottaglig för det som är såväl bekant som obekant.

6 Diskussion

I metoddiskussionen diskuteras de metodval som är gjorda. I resultatdiskussionen diskuteras resultatet i förhållande till tidigare forskning och teorier som föreliggande studie behandlar. Slutligen sammanfattas diskussionen och förslag på vidare forskning ges.

6.1 Metoddiskussion

Studiens syfte är att bidra till kunskap om förskolans arbete med att ta emot nyanlända barn och familjer. Studiens syfte hade även kunnat uppnås med hjälp av en fallstudie där fler aktörer kring förskolans organisation under en längre tid hade studerats. Denna typ av studie hade kunnat innebära att resultatet hade kunnat ge en större helhetsbild. Studien hade också kunnat genomföras med observationer eller fokusgruppssamtal. Observationer ansågs vara svåra att genomföra eftersom det inte var uttalat vilka av barnen i barngrupperna som var nyanlända. Fokusgruppssamtal hade kunnat vara lämpliga för då hade kunskapen kunnat bli fördjupad utifrån den dialog och interaktion som hade skett mellan deltagarna (Bryman, 2011).

En viktig ståndpunkt för denna studie har varit att dels lyssna på personal samt ge röster åt personal i förskolan där studien kan ses som en scen där olika aktörer, roller och professioner ska mötas. För att uppnå studiens syfte valde jag därför att genomföra intervjuer. Deltagarnas beskrivningar av strategier för att ta emot nyanlända barn i förskolan ansågs kunna ringas in genom intervjuer. Kvale och Brinkmann (2009) framhåller att intervjuer kan ses som en scen där samspelet mellan intervjuare och deltagare skapar ny kunskap. Intervjuerna sågs som samtal mellan mig och deltagarna där jag strävade efter en ömsesidig tillit. Jag ville inte att det skulle bli fråga – svar betonad situation. Därför strävade jag efter att ha en öppenhet och en tillåtande atmosfär vilket samtidigt medförde en balansgång för att hålla fokus på studiens syfte och intervjufrågorna. Denna balansgång kan påverkas av att jag har utformat frågorna och har olika tankar med studien och dess genomförande vilket gör att jag var i en maktposition. Jag försökte att förhålla mig till det. De teoretiska utgångspunkter (Wenger, 1998) som studien vilar på menar att människan är en social varelse som i dialog med sin omgivning utvecklas och lär. Eftersom undersökningens deltagare hade olika professioner inom förskola var det möjligt att på så sätt erhålla förståelse och bidra med kunskap om området.

Urvalet av deltagare till studien genomfördes genom ett strategiskt urval. Bryman (2011) menar att det ofta kan vara svårt att i en studie utläsa hur urvalet har gått till eftersom det ofta beskrivs vagt och otydligt. Transparens betraktas som viktigt och påverkar studiens trovärdighet. Eftersom forskningsfrågorna handlar om hur förskolepersonal tar emot nyanlända barn i förskolan blev det intressant att intervjua olika professioner inom förskola för att på så sätt försöka fånga kunskap om området utifrån olika perspektiv. Deltagarna hade mycket kunskap att bidra med och eftersom de hade olika professioner så bidrog det till fördjupning. Men, det visade sig även att det skulle bli svårare att analysera materialet just på grund av att de hade olika professioner vilket skapar olika utgångslägen vilket påverkar deras svar. Materialet hade även kunnat analyseras genom att separera de olika professionerna och sedan jämföra deras uppfattningar. Genom en av deltagarna kontaktades fler deltagare som var relevanta för studien. Urvalet är representativt eftersom samtliga deltagare arbetar på förskolor som har nyanlända barn. Av de deltagare som tillfrågades var det tre stycken som avstod att medverka i studien. De angav tidsbrist som skäl. I mailet stod det att intervjuerna skulle kunna äga rum på tider som passade deltagarna så därför är det oklart ifall de tillfrågade deltagarna som nekade medverka hade några andra skäl som de inte uppgav. Slutligen genomfördes således sju intervjuer. Antalet intervjuer ansågs som tillräckligt eftersom deltagarna hade kunskap och erfarenhet om området samt gav tydliga och genomgripande svar. Eftersom syftet justerades under arbetets gång kom svaren från några av frågorna till viss del att användas mindre i analysarbetet.

Studiens resultat baseras på sju intervjuer som varierade något i omfång men samtliga deltagare hade kunskap och kompetens att svara på frågorna som ställdes och bidrog på så sätt till samtliga teman.

Eftersom deltagarna svarade utifrån olika professioner kom svaren att variera men ändå ha tydliga kopplingar till varandra eftersom förskolepersonal arbetar tillsammans i arbetslag och helhetssyn på omsorg och lärande är tongivande. Vid intervjutillfällena märktes dock att det är en svår konst att ställa frågor och vara i interaktion med deltagaren på ett sätt som gagnar studien. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) skriver att mellanmännsliga kompetenser behövs för att genomföra intervjuer som håller god kvalitet vilket jag som tidigare nämnts märkte vid samtliga intervjutillfällen.

Intervjuerna kunde genomföras utan avbrott och även i en lugn och ostörd miljö. Den tekniska utrustningen fungerade på ett tillfredställande sätt. Detta kan ses som fördelaktigt utifrån flera perspektiv. Valet av en lugn intervjuplats gav exempelvis ljudupptagningar av god kvalitet. Vidare tenderar deltagare att vara mer trygga i en van miljö (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). Ljudupptagningen skedde med hjälp av mobiltelefon som var fulladdad vid tillfället vilket också medförde att tekniken fungerade på ett tillfredställande sätt. Den låg på bordet för att säkerställa att det hördes vad hen sade. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) påpekar vikten av att de tekniska hjälpmedlen är fungerande och förberedda vilket så var fallet i de intervjuer som genomfördes. Eftersom studiens syfte har varit utgångspunkten för studiens design kan den anses undersöka det som den avser att undersöka. Deltagarna erbjöds även att revidera sina utsagor i efterhand.

6.2 Resultatdiskussion

Denna studiens syfte är att utveckla kunskap om hur förskolepersonal beskriver möjligheter och utmaningar som de ställs inför när de ska organisera den pedagogiska verksamheten och förskolepraktiken i mötet med nyanlända barn och familjer. Resultatet diskuteras utifrån studiens forskningsfrågor. Genom studiens resultat har fyra strategier framträtt utifrån gjorda tematisering. De principer som Wenger et al. (2002) har definierat för verksamhetsutveckling har fungerat som analytiskt redskap då studiens strategier har identifierats genom en abduktiv process. Hur de fyra strategierna skulle kunna bidra till verksamhetsutveckling i relation till förskolan som en interkulturell praktikgemenskap diskuteras nedan. Studiens resultat ska således ses som ett bidrag till kunskapsutveckling inom interkulturell förskolepedagogik.

Vad gäller den första forskningsfrågan som handlar om hur deltagarna beskriver att de gör för att ta emot nyanlända barn och deras familjer har den besvarats genom att studiens resultat påvisar att deltagarna belyser kunskap om kommunikationens och språkets betydelse för mottagande av nyanlända. Kommunikation och språk förstås här som en strategi där vikten av att ha kompetens om hur språk och kommunikation kan främja mottagande påtalas. Som en konsekvens av detta blir det angeläget att fundera kring hur människan lär sig språk och vilka effekter det då får för förskoleverksamhet. Deltagarna beskriver och betonar kunskap och kompetens kring språkets betydelse för en interkulturell pedagogik. Runfors (2013) är kritisk till detta fokus på de nyanländas lärande av språket men menar att det kan bero på att styrdokumentet är skrivna med fokus på språklärande. Samtidigt påpekar Runfors (Ibid) att det saknas diskussioner och reflektioner kring synsätt och förhållningssätt i förhållande till nyanlända och om det sker så berörs enbart en del av personalen av dessa diskussioner. Här framträder vikten av att iscensätta diskussioner och samtal kring kunskapssyn och vilka effekter det får för arbetet (Skolverket, 2013b; Skolverket, 2016a) vilket i denna studie beskrivs som strategier för förhållningssätt och värdegrund. Eftersom Björk-Willén, Gruber och Puskás (2013) menar att styrdokumentet för förskolan är skrivna på ett sätt som gör att det blir svårt för förskolepersonal att veta hur uppdraget ska utföras framstår studiens resultat kring värdegrundsarbete som angeläget. Vidare belyses i resultatet flera olika didaktiska val som kan främja mottagande av nyanlända barn i förskolan. Olika didaktiska val och deras betydelse för mottagande och interkultur är tongivande men vittnar också om en blandad förståelse för dess möjligheter till förändring och utveckling över tid. Lunneblad (2006) menar att mottagande av nyanlända tenderar att mer bli en kompensatorisk pedagogik än interkulturell. Kompensatorisk pedagogik handlar om att förskolan ska införliva de nyanlända barnen och familjerna i det svenska samhället medans en interkulturell pedagogik mer handlar om att de nyanlända barnen och familjerna har något att bidra

med till det svenska samhället. Detta kan diskuteras utifrån denna studies resultat som indikerar att deltagarna till viss del uttrycker sig på ett sätt som kan förstås som interkulturellt. Ifall olika didaktiska val och deras betydelse för mottagande av nyanlända barn och familjer diskuteras på förskolor kan det förstås som en strategi för att ta emot nyanlända barn och familjer vilket liknar det Skans (2011) skriver om att språklig utveckling är kontextberoende. Eftersom didaktiska arbetssätt ibland har kopplingar till internet och teknik på olika sätt blir det även angeläget att i förskolepraktiker fundera kring vilken kunskapssyn som råder när det gäller sådana arbetssätt. Vidare framträder strategier omkring organisation och kompetensutveckling som centrala för att ta emot nyanlända barn och familjer genom att de på olika sätt kan främja en kontinuerlig uppbyggnad av verksamheten vilket stämmer med Skaremyr (2014) som skriver att förskoleverksamhet behöver vara flexibel och lyhörd. Här framträder dock en frustration kring att organisationen inte alltid möjliggör för samtliga i personalen att delta i den kompetensutveckling som erbjuds vilket gör att det blir en mer komplicerad process att ”få alla med på tåget”. Det blir därför, utifrån studiens resultat, viktigt att genom ett relationellt förhållningssätt (Skolverket, 2013a) diskutera och reflektera kring vilket förhållningssätt och synsätt som råder i förskoleverksamheten när det gäller kompetensutveckling.

När det gäller den andra forskningsfrågan som handlar om hur dessa strategier kan förstås som verksamhetsutvecklande kan studiens titel *Det gäller att gå utanför boxen!* symbolisera vad dessa strategier handlar om. Deltagarna pratar om strategier som kan förstås som nytänkande och även kreativa. Det framstår som att deltagarna utifrån sin kompetens såväl förvaltar verksamheten som förnyar den. Strategier som är gamla och invanda prövas i det nya samhälle som omger förskolan och blir på så sätt en del av verksamhetsutveckling. Sheridan et al. (2015) belyser bland annat att förskollärare behöver ha kommunikativa kompetenser för att veta vad, varför och hur saker ska utföras. Deltagarna pratar om vad, hur och varför de gör olika saker men det framträder även att de går balansgång mellan tydlighet och flexibilitet. Deras yrkesutövande är här i en relationell prövande rörelse som kan leda till verksamhetsutveckling ifall förskollärarna ges möjlighet att på olika sätt höja sin kompetens kring språk och kommunikations betydelse för att som en av deltagarna säger ”hantera utmaningen”.Handledning och reflektion framstår som här som angelägna att satsa på för att finna mötesplatser för kommunikation och dialog kring de möjligheter och utmaningar som uppstår när det gäller att ta emot nyanlända barn och familjer vilket även deltagarna belyser. Tendensen inom förskola är fler arbetsuppgifter samtidigt som barngrupperna blir större vilket är i konflikt med ovanstående resonemang eftersom verksamhetsutveckling behöver få ta tid genom reflektion och handledning. Detta för att förskolepersonal ska kunna ha en rimlig chans att återerövra sitt uppdrag (Moss, 2006) i dialog med det föränderliga samhället och samtidigt utifrån en värdegrundsbaserad verksamhet kunna leva sitt uppdrag (Alnervik, 2013). Vidare kan strategin angående förhållningssätt och värdegrund antas bidra till verksamhetsutveckling ifall det förs en diskussion och debatt kring vad det i praktiken innebär att arbeta värdegrundsbaserat och vilka konsekvenser det får för förskoleverksamhet och mottagande av nyanlända barn och familjer. Deltagarna uttrycker vid flera tillfällen medvetenhet kring vikten av att fundera kring värdegrundsfrågor. I en förlängning torde detta handla om att relatera till samhället i stort och vilka politiska beslut som fattas angående förskolan och som bottnar i människo- och kunskapssyn. Strategin som berör det didaktiska innehållet i verksamheten kan förstås som verksamhetsutvecklande ifall förskolepersonal genom en gemensam verksamhetsidé om förskolan tillsammans utarbetar olika didaktiska ramar för innehållet i verksamheten. Deltagarna talar om att de gör olika didaktiska val för att skapa meningsfulla sammanhang för de nyanlända barnen och familjerna. Ifall förskolans organisation, systematiska kvalitetsarbete och kompetensutveckling är i dialog med och förankrad i förskolepersonals idéer och strategier för att ta emot nyanlända barn skulle den således kunna förstås som verksamhetsutvecklande och skulle på så sätt gagna såväl barn, familj, personal som förskoleverksamheten som praktik.

När studiens resultat ställs i dialog med de principer som Wenger et al. (2002) definierat som principer för verksamhetsutveckling och som används i denna studie (*designa för utveckling, öppna upp för möte, bjuda in deltagande från olika nivåer, fokusera på värde, kombinera det kända med det okända samt skapa en rytm för utveckling*) framträder en bild där pedagogiska ställningstaganden och

medvetna didaktiska val kan bidra till lärande och utveckling. Vidare kan kompetens och medvetenhet kring dialogens och kommunikationens betydelse hos personal i en praktikgemenskap öppna upp för möten utifrån olika perspektiv. Detta borde betyda att personalen bör ha ett inbjudande förhållningssätt som då kan bidra till att förskoleverksamhet som praktikgemenskap kan bli inbjudande vilket i sin tur möjliggör för deltagande utifrån olika nivåer och perspektiv. Vidare framstår arbetet som mångfacetterat och även ibland fyllt av tvivel och osäkerhet men det genomsyras ändå av förvisning om att det är viktigt att ha mål och visioner om vart praktikgemenskapen förskolan är på väg och vilka strategier som behövs för att nå dessa mål. Genom att ha strategier för att fokusera på värde kan personalen skapa en välkomnande organisation som främjar mottagande av nyanlända. Värdegrundsarbete blir härmed av största betydelse. Vidare framträder även vikten av att ha strategier för att skapa mötesplatser av olika slag på förskolor för att verksamheten som en praktikgemenskap ska kunna kombinera det kända med det okända. Slutligen blir ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete en viktig del i praktikgemenskapen för att skapa en rytm för utveckling och lärande.

I inledningen av denna uppsats beskrivs att mottagande av nyanlända barn och familjer orsakar såväl möjligheter som utmaningar för förskolepersonal och förskoleverksamhet. Ambitionen med denna studie har varit att synliggöra och problematisera vad sådana möjliggörande och utmanande processer skulle kunna innebära för förskoleverksamhet och hur dessa processer kan göra att förskolepersonal skapar strategier för att möta och hantera dessa möjligheter och utmaningar.

Strategier förstås i föreliggande studie som de handlingar deltagarna i studien beskriver kring mottagandet av nyanlända barn i förskolan för att uppnå en god verksamhet för alla barn och deras familjer. Följande övergripande strategier har utifrån studiens syfte och resultat identifierats:

- Strategi kring kommunikation och språk.
- Strategi kring förhållningssätt och värdegrundsarbete.
- Strategier kring didaktiskt innehåll.
- Strategier kring organisation och kompetensutveckling.

6.3 Fortsatt forskning

I föreliggande studie har förskolan, betraktad som praktikgemenskap och dess mottagande av nyanlända barn varit i fokus. Utifrån resultatet skulle det vara intressant att vidare undersöka vilka beskrivningar som exempelvis vårdnadshavare och barn har och om strategierna påverkar förskoleverksamhet så att den verkligen främjar mottagande av nyanlända barn. Dessutom skulle det vara av intresse att vidare undersöka vilka effekter och konsekvenser som kan lokaliseras vid anställning av nyanlända i förskoleverksamhet som har en yrkesutbildning från ett annat land. Vidare påvisar studiens resultat att organisation och struktur bör skapas dialogiskt av olika professioner inom förskola. Ifall organisation och struktur är i dialog med en levande värdegrund får det konsekvenser för hur arbetet organiseras och struktureras vilket skulle vara intressant att vidare undersöka. Eftersom studiens resultat även pekar på det systematiska kvalitetsarbetets och kompetensutvecklingens betydelse för mottagande av nyanlända barn skulle det även vara av vikt att fortsätta att undersöka hur sådant arbete i sig kan fungera främjande för mottagande av nyanlända barn. Studiens resultat påvisar även att förskolepersonal har olika synsätt på språkets betydelse för integrering vilket medför att vidare forskning kring hur värdegrundsarbete och kunskapssyn diskuteras och implementeras på förskolor skulle vara relevant. Här framträder ett behov av att främja en tydlig värdegrundsbaserad dialog kring förskolans verksamhet och dess innehåll för att personal inom förskolan ska kunna mötas i en lärande praktik och på så sätt bidra till utveckling. Detta skulle också vara intressant att undersöka vidare.

Referenslista

- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsobjekt. I Ahrne, G & Svensson, P (Red.) *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 17 - 31). Stockholm: Liber.
- Alnervik, K. (2013). "Men så kan man ju också tänka". *Pedagogisk dokumentation som förändringsverktyg i förskolan* (Doktorsavhandling, 19). Jönköping: Högskolan för lärande och kommunikation, 19).
- Alvesson, M., & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Bakhtin, M. (1991). *Det dialogiska ordet* (The Dialogical Word), trans. J. Öberg. Gråbo: Anthropos.
- Björk-Willén, P., Gruber, S., & Puskás, T. Förskolan som nationell välfärdsinstitution. Perspektiv och begrepp. I Björk-Willén, P., Gruber, S., & Puskás, T. (Red.), *Nationell förskola med mångkulturellt uppdrag* (s. 11 - 23). Stockholm: Liber.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2 uppl). Stockholm: Liber.
- Cole, M. (1996). *Cultural psychology. A once and future discipline*. Harvard: Harvard University Press.
- Cole, M., & Engeström, Y. (1993). A cultural – historical approach to distributed cognition. I G. Salomon (Red.): *Distributed cognitions: Psychological and Educational Considerations*. New York: Cambridge University Press.
- Creswell, J.W. (2009). *Research design. Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. (3rd Ed). SAGE: Thousand Oaks.
- Daae Zachrisson, H., Janson, H., & Naerde, A. (2013). Predicting early center care utilization in a context of universal access. *Early Childhood Research Quarterly*, (28), 74-82. doi: 10.1016/j.ecresq.2012.06.004
- de los Reyes, P., & Mulinari, D. (2005). *Intersektionalitet: Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Malmö: Liber.
- Edwards Groves, C., & Rönnerman, K. (2012). Generating leading practices through professional learning. *Professional Development in Education*, 39(1), 122-140. doi: 10.1080/19415257.2012.724439
- Engdahl, I. (2011). *Toddlers as social actors in the Swedish preschool* (Doktorsavhandling). Stockholm: Stockholms universitet, Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen. Tillgänglig: <http://umu.diva-portal.org/>
- Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. I Ahrne, G & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 34 - 54). Stockholm: Liber.
- Förenta Nationerna. (1989). *Barnkonventionen*.
- Gjems, L. (2009). *Barn samtalar sig till kunskap*. Lund: Studentlitteratur.

- Jakobsson, A. (2012). Sociokulturella perspektiv på lärande. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 17(3 - 4), 152 - 170.
- Jons, L. (2008). Pedagogisk hållning – en fråga om vem jag vill vara. I Guldal, T M., Lillemyr, F O., Lökken, G., Naastad., N & Rönning, F (Red.). *FoU i Praxis 2007. Rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i laerutdanning* (s. 191 - 196). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Kress, G. (1997). *Before writing: rethinking the paths to literacy*. London: Routledge.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). (2 uppl). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lamont, M., & White, P. (2005). *Workshop on Interdisciplinary Standards in Systematic Qualitative Research*. Report from a National Science supported workshop. (May 19-20).
- Larsson, S. (2005). Om kvalitet i kvalitativa studier. *Nordisk Pedagogik*, (25),1, 16 - 35.
- Lunneblad, J. (2006). *Förskolan och mångfalden: en etnografisk studie på en förskola i ett multietniskt område*. Doktorsavhandling, Göteborgs universitet, 24). Göteborg: Acta Universitatis Gothoborgensis.
- Löfvén, S., Romson, Å., Fridolin, G., & Johansson, Y. (2015, februari, 19). Nyanländas etablering i Sverige ska reformeras. *Dagens Nyheter*.
- McKean, D. (2010). *Strategy: Fast Track to Success*. London:Prentice Hall.
- Migrationsverket. (2016-05-09). *Översikter och statistiker från tidigare år*. <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Oversikter-och-statistik-fran-tidigare-ar.html>
- Moss, P. (2006). Structures, Understandings and Discourses: possibilities for re-envisioning the early childhood worker. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 7(1). 30-40. doi: 10.2304/ciec.2006.7.1.30
- OECD (2006). *Starting strong I: Early Childhood Education and Care*. Paris: OECD.
- Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen*. (3uppl). Stockholm: Liber.
- Persson, S (2015). Delstudie 4 Pedagogiska relationer i förskolan. I *Förskola tidig intervention*. (s 121 - 137). Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Prior, P. (2008). A sociocultural theory of writing. I Fitzgerald,J., Graham, S., & Macarthur, A C. (Eds.). *Handbook of writing research*. (54-66). New York: The Guilford Press.
- Puskás, T. (2013). Språk och flerspråkighet i förskolan. Ideologiska dilemman och vardagspraktik. I Björk-Willén, P., Gruber, S., & Puskás, T. (Red.), *Nationell förskola med mångkulturellt uppdrag* (s. 45 - 70). Stockholm: Liber.
- Qvarsell, B. (1994). *Tillbaka till Peirce ?: tankar och begrepp inom den pedagogiska etno-grafin, med exempel från pedagogisk barnkulturforskning*. Stockholm: Stockholms universitet: Pedagogiska institutionen.
- Roethlisberger, F. J., & Dickson W. J. (1934). Management and the worker: Technical vs. Social organization in an industrial plant. *Business Research Studies*, 9. Boston: Graduate School of Business Administration, Division of Research, Harvard University.

- Runfors, A. (2013). Policy, praktik och politik. I Björk-Willén, P., Gruber, S., & Puskás, T. (Red.), *Nationell förskola med mångkulturellt uppdrag* (s. 137 - 150). Stockholm: Liber.
- SFS (2010:800). *Skollagen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Sheridan, S., Sandberg, A., & Williams, P. (2015). *Förskollärarkompetens i förändring*. Lund: Studentlitteratur.
- Simmons-Christenson, G. (1977). *Förskolepedagogikens historia*. Malmö: Natur och Kultur.
- Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. (Licentiatuppsats, 16). Malmö: Holmbergs.
- Skaremyr, E. (2014). *Nyanlända barns deltagande i språkliga händelser i förskolan*. (Licentiatuppsats, 41). Karlstad: Karlstads universitet.
- Skolverket. (2010a). *Läroplan för förskolan - Lpfö 98*, Reviderad 2010. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2010b). *Barndomens förändrade villkor*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2475>.
- Skolverket. (2012). *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2013a). *Förskolan och skolans värdegrund – förhållningssätt, verktyg och metoder*. Stockholm: Fritzes förlag.
- Skolverket. (2013b). *Flera språk i förskolan*. Stockholm: Fritzes förlag.
- Skolverket. (2014). *Barn och personal i förskolan hösten 2013*. Dnr. 2014:00036. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2016a). *Allmänna råd med kommentarer – förskolan*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2016b). *Allmänna råd med kommentarer – utbildning för nyanlända elever*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2016c). *Läroplan för förskolan LPFÖ 98*. Reviderad 2016. Stockholm: Fritzes förlag.
- SOU. (1972:26). *Förskolan: betänkande. Del 1. Betänkande angivet av 1968 års barnstugeutredning*. Stockholm: Liber.
- Socialstyrelsen. (1976). *Invandrarbarn i förskolan*. Stockholm: Liber.
- Socialstyrelsen. (1987:3). *Pedagogiskt program för förskolan: Allmänna råd*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- SOU. (1997:157). *Att erövra omvärlden. Förslag till läroplan för förskolan: Slutbetänkande av Barnomsorg och Skolakommittén*. Stockholm: Fritzes.
- Skolinspektionen. (2012a). *Förskola, före skola – lärande och bärande. Kvalitets-granskningsrapport om förskolans arbete med det förstärkta pedagogiska uppdraget*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Stier, J. (2009, maj). Bilden av oss själva och andra. *Pedagogiska magasinet* 2, s. 28 - 32.

- Stier, J., Tryggvason, M-T., Sandström, M & Sandberg, A. (2012). *Diversity management in preschools using a critical incident approach*. Intercultural Education. Vol. 23(4), s 285-296. Routledge. Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1080/14675986.2012.724877>
- Svensson, P. (2015). Teorins roll i kvalitativ forskning. I Ahrne, G & Svensson, P (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 208 - 219). Stockholm: Liber.
- Säljö, R. (2005). *Lärande & kulturella redskap. Om läroprocesser och det kollektiva minnet*. Stockholm: Norstedts.
- Tallberg Broman, I., & Persson, S. (2010). Inledning. I *Perspektiv på barndom och barns lärande. En kunskapsöversikt om lärande i förskolan och i grundskolans tidigare år* (s 9 - 19). Stockholm: Skolverket.
- Vetenskapsrådet. (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet. (2015b). *En likvärdig förskola för alla barn – innebörder och indikatorer*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vygotskij, L. (1934). *Tänkande och språk*. Göteborg: Daidalos.
- Wenger, E. (1998). *Communities of practice*. New York: Cambridge University Press.
- Wenger, E., McDermott, R., & Snyder, W.M. (2002). *Cultivating communities of practices*. Boston: Harvard Business School Press.
- Wenger-Trayner, E. & Wenger-Trayner, B. (2015.) Information nedladdad från: <http://wenger-trayner.com/introduction-to-communities-of-practice/>

Bilagor

Brev inför empirisk undersökning

Hej!

Tack för att jag kan komma till dig och din arbetsplats för att genomföra en empirisk undersökning. Jag heter Charlotte Öhman och skriver en Masteruppsats i pedagogik vid Göteborgs universitet. Syftet med uppsatsen är att bidra med kunskap om förskolepersonals uppfattning om hur pedagogiskt ledarskap bedrivs med fokus på nyanlända barn. De individuella intervjuerna kommer att genomföras på förskoleobservatörer, förskolechefer samt förskollärare.

Min avsikt med studien är att den ska kunna medföra att din och dina kollegors kompetenser och erfarenheter kan bidra till att fler som är verksamma inom förskolan kan få ökad kunskap och beredskap kring nyanlända barns integrering.

Det empiriska materialet är även tänkt att användas för eventuella framtida vetenskapliga artiklar och texter som berör studiens syfte och intresseområden.

Du deltar helt frivilligt i undersökningen och kan när som helst välja att dra dig ur. Empirin kommer presenteras helt konfidentiellt i uppsatsen. Efter att jag har bearbetat materialet kommer jag att, ifall du så önskar, skicka tillbaka det till dig för att du ska kunna läsa igenom materialet.

Om du har några frågor är du välkommen att kontakta mig:

Telefon:

E-post:

Med vänlig hälsning

Intervjuguide

Kan du berätta för mig om hur den förändrande samhällssituationen påverkar och förändrar ditt jobb som förskolechef / förskoleobservatör/ förskollärare ?

Vilken/vilka arbetsuppgifter anser du är viktigast just nu utifrån din yrkesroll som förskolechef/ förskoleobservatör/ förskollärare ?

Varför?

Vad lägger du in i betydelsen av begreppet pedagogiskt ledarskap?

På vilket/vilka sätt är ditt arbetssätt en del av det pedagogiska ledarskapet?

Vilka övergripande strategier anser du är av vikt för mottagande av nyanlända barn

Finns det en fungerande organisation? Resursfördelning?

Vilka är de största utmaningarna och hur tänker du kring dessa?

Var hämtar du inspiration till ditt ledarskap?

Vilka didaktiska val anser du är viktiga för mottagande av nyanlända barn?

På vilket sätt?

Hur ser du på den sociala miljöns betydelse för mottagande av nyanlända barn?

Hur ser du på språkets interaktiva betydelse för mottagande av nyanlända barn i förskolan?

Hur ser du på olika slags materials och verktygs (artefakter) betydelse för mottagande av nyanlända barn?

Kan du säga något mer om det? Har du fler exempel?